

ტერმინების გლოსარი¹

* *ანალიზური პროცედურები* - ფინანსური ინფორმაციის შეფასება ფინანსურ და არაფინანსურ მონაცემებს შორის სავარაუდო თანაფარდობების ანალიზის მეშვეობით. ანალიზური პროცედურები მოიცავს აგრეთვე ისეთი გამოვლენილი გადახრების ან თანაფარდობების აუცილებელ გამოკვლევას, რომლებიც შეუთავსებელია სხვა რელევანტურ ინფორმაციასთან, ან მნიშვნელოვანი ოდენობით განსხვავდება მოსალოდნელი მაჩვენებლებისაგან.

ანგარიში სათბურის გაზების ემისიების შესახებ – ანგარიში, სადაც მოცემულია სამეურნეო სუბიექტის სათბურის გაზის ემისიების შემადგენელი ელემენტები და რაოდენობები (ზოგჯერ მას სათბურის გაზების ემისიების ინვენტარიზაციის ანგარიშსაც უწოდებენ) და, საჭიროების შემთხვევაში, შესადარისი ინფორმაცია და განმარტებითი შენიშვნები, მათ შორის ემისიების რაოდენობრივი შეფასებისა და ანგარიშის შედგენის პოლიტიკის ძირითადი პრინციპების მოკლე მიმოხილვა. სამეურნეო სუბიექტის ანგარიში სათბურის გაზების ემისიების შესახებ შეიძლება მოიცავდეს აგრეთვე ემისიების მოცილების ან გამოქვითვების ჩამონათვალს კატეგორიების მიხედვით. როდესაც გარიგება არ მოიცავს სათბურის გაზების ემისიების მთლიან ანგარიშს, ტერმინში „ანგარიში სათბურის გაზების ემისიების შესახებ/ სათბურის გაზების ანგარიში“ იგულისხმება ანგარიშის მხოლოდ ის ნაწილი, რომელსაც ეხება მოცემული გარიგება. ანგარიში სათბურის გაზების ემისიების შესახებ წარმოადგენს მოცემული გარიგების „განსახილველი საგნის ინფორმაციას“.²

* *ანომალია* – უზუსტობა ან გადახრა, რომელიც აშკარად არ არის გენერალური ერთობლიობის უზუსტობების ან გადახრების რეპრეზენტაციული.

* *არამოდიფიცირებული მოსაზრება* – აუდიტორის მიერ გამოთქმული მოსაზრება, როდესაც აუდიტორი დაასკვნის, რომ ფინანსური ანგარიშგება,

---

* აღნიშნავს ასს-ში მოცემულ განმარტებას.

† აღნიშნავს ხკსს 1-ში მოცემულ განმარტებას.

1. სახელმწიფო სექტორის გარიგებების შემთხვევაში, გლოსარში მოცემულ ცნებებში იგულისხმება სახელმწიფო სექტორის ეკვივალენტური ცნებები.

2. მგსს 3000 (გადასინჯული), პუნქტი 12(ე)

ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით მომზადებულია ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლების შესაბამისად³.

* *არაშერჩევითი რისკი* – რისკი, რომ აუდიტორი არასწორ დასკვნებს გამოიტანს ისეთი მიზეზების გამო, რომლებიც დაკავშირებული არ არის შერჩევის რისკთან.

* *არსებითი უზუსტობის რისკი* – რისკი იმისა, რომ ფინანსური ანგარიშგება შეიცავდა არსებით უზუსტობას აუდიტის ჩატარებამდე. მტკიცების დონეზე არსებითი უზუსტობის რისკი შედგება ორი კომპონენტისგან, როგორც ქვემოთაა აღწერილი:

- ა) თანდაყოლილი რისკი - რომელიმე კატეგორიის ოპერაციის, ანგარიშის ნაშთის ან განმარტებითი შენიშვნის შესახებ არსებული მტკიცების მიდრეკილება ისეთი უზუსტობისაკენ, რომელიც შეიძლება, ცალკე აღებული ან სხვა უზუსტობებთან ერთად, არსებითი იყოს შესაბამისი კონტროლის პროცედურების გაუთვალისწინებლად;
- ბ) კონტროლის რისკი - რისკი იმისა, რომ უზუსტობას, რომელიც შეიძლება არსებობდეს ამა თუ იმ კატეგორიის ოპერაციის, ანგარიშის ნაშთის ან განმარტებითი შენიშვნის შესახებ მტკიცებაში და შეიძლება არსებითი იყოს ცალკე აღებული ან სხვა უზუსტობებთან ერთად, თავიდან ვერ აიცილებს, ან დროულად ვერ გამოავლენს და შეასწორებს სამეურნეო სუბიექტის შიდა კონტროლი.

არსებითი უზუსტობის რისკი - (მგსს 3000-ის კონტექსტში) - რისკი იმისა, რომ განსახილველი ინფორმაცია შეიცავდა არსებით უზუსტობას გარიგების შესრულებამდე.

* *ასატანი უზუსტობა* – აუდიტორის მიერ დადგენილი ფულადი თანხა, რომელთან მიმართებაშიც აუდიტორი ცდილობს შესაფერისი დონის რწმუნების მოძიებას ისე, რომ გენერალურ ერთობლიობაში ფაქტობრივად არსებული უზუსტობები თანხობრივად აუდიტორის მიერ დადგენილ ფულად თანხას არ აღემატებოდეს.

* *აუდიტის ძირითადი საკითხები* - საკითხები, რომლებიც, აუდიტორის პროფესიული შეფასებით, ყველაზე მნიშვნელოვანი იყო მიმდინარე პერიოდის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტში. აუდიტის ძირითადი საკითხების შერჩევა ხდება იმ საკითხებიდან, რომელთა შესახებაც ინფორმაცია მიეწოდათ მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს.

---

³ ასს 700-ში - „მოსაზრების ჩამოყალიბება და დასკვნის წარდგენა ფინანსური ანგარიშგების შესახებ“, 35-36ე პუნქტები ეხება ფრაზებს, რომლებიც გამოიყენება აღნიშნული მოსაზრების გამოსახატავად სამართლიანი წარდგენის საფუძვლებისა და შესაბამისობის საფუძვლების შემთხვევაში, შესაბამისად.

* *აუდიტორი* – გამოიყენება იმ პირის ან პირების აღსანიშნავად, რომლებიც ატარებენ აუდიტს. როგორც წესი, ესენი არიან გარიგების პარტნიორი ან გარიგების გუნდის სხვა წევრები, ან, როდესაც შესაფერისია, ფირმა. იმ შემთხვევაში, როდესაც რომელიმე ასს გარკვევით მოითხოვს, რომ ესა თუ ის მოთხოვნა ან პასუხისმგებლობა გარიგების პარტნიორმა უნდა შეასრულოს, მაშინ „აუდიტორის“ ნაცვლად გამოიყენებული იქნება ტერმინი „გარიგების პარტნიორი“. სახელმწიფო სექტორთან დაკავშირებით ცნებებში „გარიგების პარტნიორი“ და „ფირმა“ იგულისხმება სახელმწიფო სექტორის ეკვივალენტური ცნებები.

* *აუდიტორის ექსპერტი* პიროვნება ან ორგანიზაცია, რომელსაც გააჩნია ექსპერტული ცოდნა ბუღალტრული აღრიცხვისა და აუდიტის გარდა სხვა სფეროში და რომლის მიერ აღნიშნულ სფეროში შესრულებულ სამუშაოს იყენებს აუდიტორი საკმარისი და შესაფერისი აუდიტორული მტკიცებულებების მოპოვებაში დასახმარებლად. აუდიტორის ექსპერტი შეიძლება იყოს აუდიტორის შიდა ექსპერტი (რომელიც არის ამ აუდიტორის ფირმის ან ფირმების ქსელის პარტნიორი ან თანამშრომელი, მათ შორის დროებითი თანამშრომელი), ან აუდიტორის გარე ექსპერტი.

* *აუდიტის დოკუმენტაცია* – ჩანაწერები ჩატარებული აუდიტორული პროცედურების, მოპოვებული შესაფერისი აუდიტორული მტკიცებულებებისა და აუდიტორის მიერ გამოტანილი დასკვნების შესახებ (ხანდახან ასევე გამოიყენება ტერმინები „სამუშაო დოკუმენტები“ ან „სამუშაო დოკუმენტაცია“).

აუდიტის საერთო სტრატეგია - დოკუმენტი, რომელშიც ასახულია აუდიტის სამუშაოთა მასშტაბი, ჩატარების ვადები და მიმართულებები და ასევე მითითებები აუდიტის დეტალური გეგმის შესადგენად.

* *აუდიტის ფაილი* – ერთი ან მეტი საქაღალდე, ან სხვა ფიზიკური ან ელექტრონული ფორმის ინფორმაციის მატარებელი, რომელიც შეიცავს ჩანაწერებს (აუდიტის დოკუმენტაციას) ამა თუ იმ კონკრეტული გარიგების შესახებ.

* *აუდიტის წინაპირობები* – ხელმძღვანელობის მიერ ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლების გამოყენება ფინანსური ანგარიშგების მომზადების დროს და ხელმძღვანელობის და, სადაც შესაფერისია, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების თანხმობა მათი პასუხისმგებლობის ამოსავალ დაშვებაზე,⁴ რომლის საფუძველზეც ტარდება ესა თუ ის აუდიტი.

---

⁴ ასს 200, მე-13 პუნქტი.

* *აუდიტირებული ფინანსური ანგარიშგება (ასს 810-ის კონტექსტში)* - ფინანსური ანგარიშგება,⁵ რომლის აუდიტი აუდიტორმა ჩაატარა ასს-ების შესაბამისად და საიდანაც მიღებულია კრებსითი ფინანსური ანგარიშგება.

* *აუდიტორული მტკიცებულება* - ყველანაირი ინფორმაცია, რომელსაც აუდიტორი იყენებს დასკვნების გამოსატანად, რომელსაც ეყრდნობა მისი აუდიტორული მოსაზრება. აუდიტორული მტკიცებულება მოიცავს ბუღალტრულ ჩანაწერებში ასახულ ინფორმაციას, რომლებიც საფუძველად უდევს ფინანსურ ანგარიშგებას, აგრეთვე სხვა წყაროებიდან მოპოვებულ ინფორმაციასაც.

* *აუდიტორის დასკვნის თარიღი* – აუდიტორის მიერ შერჩეული თარიღი, რომლითაც ფინანსურ ანგარიშგებაზე გაცემულ თავის დასკვნას ათარიღებს ასს 700-ის მიხედვით⁶.

აუდიტორი ფირმა - (იხ. ფირმა)

აუდიტორული მოსაზრება (იხ. მოდიფიცირებული მოსაზრება და არამოდიფიცირებული მოსაზრება)

აუდიტორის ასოცირებულობა ფინანსურ ინფორმაციასთან - აუდიტორი მაშინ ასოცირდება ფინანსურ ინფორმაციასთან, როდესაც იგი ურთავს თავის დასკვნას ამ ინფორმაციას ან იძლევა ნებართვას, გამოიყენონ მისი სახელი პროფესიული თვალსაზრისით.

* *აუდიტორული რისკი* – რისკი იმისა, რომ აუდიტორი გამოთქვამს არაადეკვატურ აუდიტორულ მოსაზრებას იმ დროს, როდესაც ფინანსური ანგარიშგება შეიცავს არსებით უზუსტობას. აუდიტორული რისკი წარმოადგენს არსებითი უზუსტობის რისკისა და შეუმჩნეველობის რისკის ფუნქციას.

* *აუდიტორული შერჩევა (შერჩევა)* - აუდიტორული პროცედურების გამოყენება მოცემულ გენერალურ ერთობლიობაში შემავალი მუხლების 100%-ზე ნაკლები მუხლების მიმართ, ისე რომ ყველა შესარჩევ მუხლს ჰქონდეს ერთნაირი შერჩევის შანსი, რათა აუდიტორმა მიიღოს დასაბუთებული საფუძველი იმისათვის, რომ ჩამოაყალიბოს დასკვნა იმ გენერალური ერთობლიობისთვის, საიდანაც შეარჩია შერჩევითი ერთობლიობა.

* *აუდიტორის შეფასების წერტილი ან შეფასებების დიაპაზონი* – სიდიდე, ან სიდიდეების დიაპაზონი, შესაბამისად, რომელსაც აუდიტორი განსაზ-

5. ასს 200-ში - „*დამოუკიდებელი აუდიტორის საერთო მიზნები და აუდიტის ჩატარება აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად*“, 13 (ვ) პუნქტში განმარტებულია „ფინანსური ანგარიშგება“.

6. ასს 700 - „*მოსაზრების ჩამოყალიბება და დასკვნის წარდგენა ფინანსური ანგარიშგების შესახებ*“.

ღვრავს ხელმძღვანელობის მიერ განსაზღვრული შეფასების წერტილის გასაანალიზებლად.

* *აუდიტორის შეფასებების დიაპაზონი* - (იხ. *აუდიტორის შეფასების წერტილი*)

აქტივების უკანონო მითვისება - გულისხმობს სამეურნეო სუბიექტის აქტივების მოპარვას. ხშირად ამას სჩადიან თანამშრომლები და იპარავენ შედარებით მცირე ოდენობისა და უმნიშვნელო თანხებს. თუმცა, შესაძლებელია, რომ აქტივების მოპარვაში ხელმძღვანელობაც მონაწილეობდეს, რადგან მას, უფრო ხელეწიფება აქტივების მითვისების ფაქტების დამალვა ისეთნაირად, რაც რთული გამოსავლენი იქნება.

* *ბიზნესის რისკი* - მნიშვნელოვანი პირობებით, მოვლენებით, გარემოებებით, ქმედებებით ან უმოქმედობით განპირობებული რისკი, რომელსაც შეუძლია უარყოფითად იმოქმედოს სამეურნეო სუბიექტის უნარზე, მიაღწიოს დასახულ მიზნებს და განახორციელოს თავისი სტრატეგია, ან არასათანადო მიზნებისა და სტრატეგიის განსაზღვრით განპირობებული რისკი.

* *ბუღალტრული ჩანაწერები* - პირველადი აღრიცხვის ბუღალტრული გატარებების ჩანაწერები და მათი მხარდამჭერი (პირველადი) დოკუმენტები, როგორცაა ჩეკები და ელექტრონული წესით გადარიცხული სახსრების ამსახველი დოკუმენტები, ანგარიშ-ფაქტურები, ხელშეკრულებები, მთავარი წიგნი და ანალიზური აღრიცხვის ჟურნალები, საბუღალტრო გატარებები და ფინანსურ ანგარიშგებასთან დაკავშირებული კორექტირებები, რომლებიც ასახული არ არის საბუღალტრო გატარებებში, აგრეთვე სხვადასხვა სახის სამუშაო ცხრილები (გაანგარიშებები) და ელექტრონული გამოთვლითი ცხრილები, რომლებიც საფუძვლად უდევს დანახარჯების განაწილებას, გამოთვლებს, შეჯერების მასალებსა და ახსნა-განმარტებებს.

* *გადახრა (ასს 505-ის კონტექსტში)* - პასუხი, სადაც მითითებულია, რომ განსხვავება არსებობს დასადასტურებლად მოთხოვნილ ინფორმაციას, ან სამეურნეო სუბიექტის ჩანაწერებში არსებულ ინფორმაციასა და დამადასტურებელი მხარის მიერ მიწოდებულ ინფორმაციას შორის.

* *გადახრის ასატანი დონე* - აუდიტორის მიერ განსაზღვრული შიდა კონტროლის დადგენილი პროცედურებიდან გადახრის დონე, რომელთან მიმართებაშიც აუდიტორი ცდილობს შესაფერისი დონის რწმუნების მოძიებას ისე, რომ გენერალური ერთობლიობის ფაქტობრივი გადახრის დონე არ აჭარბებდეს აუდიტორის მიერ დადგენილ გადახრის დონეს.

გამზომი ან შემფასებელი - მხარე(ებ)ი, ვინც ზომავს ან აფასებს შესაბამის განსახილველ საგანს კრიტერიუმების გამოყენებით. გამზომს ან შემფა-

სებელს გააჩნია მოცემული განსახილველი საგნის შესაბამისი ცოდნა და გამოცდილება.

* *გამოცდილი აუდიტორი* – ესა თუ ის პირი (ფირმაში მომუშავე ან გარეშე პირი), რომელსაც გააჩნია აუდიტის ჩატარების პრაქტიკული გამოცდილება და სათანადოდ ერკვევა:

- ა) აუდიტის პროცესებში;
- ბ) ასს-ებსა და მოქმედ საკანონმდებლო და მარეგულირებელ მოთხოვნებში;
- გ) ბიზნესგარემოში, რომელშიც ფუნქციონირებს კონკრეტული სამეურნეო სუბიექტი;
- დ) სამეურნეო სუბიექტის დარგთან დაკავშირებული აუდიტისა და ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის საკითხებში.

გამოკვლევა - სხვა პროცედურებიდან გამოვლენილი პრობლემური საკითხების საფუძვლიანი გამოკვლევა, მათი გადაჭრის მიზნით.

გამოკითხვა - გამოკითხვა მოიცავს სამეურნეო სუბიექტის ფარგლებში ან მის გარეთ მცოდნე პიროვნებებისაგან როგორც საფინანსო, ისე არასაფინანსო ინფორმაციის მოპოვებას.

გამოკითხვა (მგსს 2400-ის კონტექსტში) - მოიცავს სამეურნეო სუბიექტის ფარგლებში ან მის გარეთ მცოდნე პიროვნებებისაგან ინფორმაციის მოპოვებას.

გამოქვეყნებული ფინანსური ინფორმაცია – საჯაროდ ხელმისაწვდომი ფინანსური ინფორმაცია სამეურნეო სუბიექტის, ან შექმნილი საწარმოს, ან გასხვისებული საწარმოს შესახებ.

გამოყენებითი კონტროლი კომპიუტერულ საინფორმაციო სისტემებში - მანუალური ან ავტომატიზებული პროცედურები, რომლებიც, როგორც წესი, მუშაობს ბიზნესპროცესების დონეზე. გამოყენებითი კონტროლი, თავისი არსით, შეიძლება იყოს პროფილაქტიკური ან აღმომჩენი და განკუთვნილია იმისათვის, რომ უზრუნველყოს ბუღალტრული ჩანაწერების მთლიანობა. შესაბამისად, გამოყენებითი კონტროლის საშუალებები დაკავშირებულია ისეთ პროცედურებთან, რომლებიც გამოიყენება სამეურნეო ოპერაციების ან სხვა ფინანსური მონაცემების ინიცირების, რეგისტრაციის, დამუშავებისა და ანგარიშგებაში წარსადგენად.

* *გამოყენებული კრიტერიუმები (ასს 810-ის ⁷ კონტექსტში)* - ხელმძღვანელობის მიერ კრებსითი ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად გამოყენებული კრიტერიუმები.

---

7. ასს 810 - „გარიგებები დასკვნის შედგენაზე კრებსითი ფინანსური ანგარიშგების შესახებ“.

განსახილველი საგნის ინფორმაცია - კრიტერიუმების გამოყენებით შესაბამისი განსახილველი საგნის გაზომვის ან შეფასების შედეგი, ანუ ინფორმაცია, რომელიც მიიღება განსახილველი საგნის მიმართ კრიტერიუმების გამოყენებით.

განუსაზღვრელობა - ვითარება, რომლის შედეგები დამოკიდებულია ისეთ სამომავლო ქმედებებსა თუ მოვლენებზე, რომელთა მართვა და კონტროლი არ ხორციელდება სამეურნეო სუბიექტის მიერ, მაგრამ მათ შესაძლოა გავლენა მოახდინონ ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

*† *გარიგების დოკუმენტაცია* - გარიგების დოკუმენტაცია - შესრულებული სამუშაოს, მიღებული შედეგებისა და პრაქტიკოსის მიერ გამოტანილი დასკვნების ამსახველი ოფიციალური ჩანაწერი (ზოგჯერ გამოიყენება ტერმინი „სამუშაო დოკუმენტები“).

გარიგება შეთანხმებული პროცედურების ჩატარებაზე - გარიგება, როდესაც აუდიტორი დაქირავებულია ისეთი აუდიტორული პროცედურების ჩასატარებლად, რომელზეც შეთანხმდნენ აუდიტორი, სამეურნეო სუბიექტი და რომელიმე შესაფერისი მესამე მხარე და აუდიტორს ევალება დასკვნის წარდგენა აღმოჩენილ ფაქტებზე დაყრდნობით. აღნიშნული დასკვნის მიმღებმა თვითონ უნდა ჩამოაყალიბოს საკუთარი დასკვნები აუდიტორის დასკვნის საფუძველზე. ეს დასკვნა განკუთვნილია მხოლოდ და მხოლოდ იმ მხარეებისთვის, რომლებიც შეთანხმდნენ მოცემული პროცედურების ჩატარებაზე, რადგან მათ, ვინც არ იცის პროცედურების მიზანი, შესაძლოა არასწორად გაიგონ შედეგები.

გასული პერიოდის ფინანსური ინფორმაცია – რომელიმე კონკრეტულ სამეურნეო სუბიექტთან მიმართებაში ფინანსური ტერმინებით/მაჩვენებლებით გამოსახული ინფორმაცია, რომელიც, ძირითადად, მიღებულია ამ სამეურნეო სუბიექტის ბუღალტრული აღრიცხვის სისტემიდან და ეხება იმ ეკონომიკურ მოვლენებს, რომლებიც მოხდა წარსულში, დროის გარკვეულ პერიოდებში, ან წარსულში დროის გარკვეული მომენტისთვის არსებულ ეკონომიკურ პირობებს ან გარემოებებს.

გარიგების წერილი - გარიგების შეთანხმებული პირობები წერილის სახით.

* *გარე დასტური* - აუდიტორული მტკიცებულება, რომელიც მოპოვებულია მესამე მხარისგან (დამადასტურებელი მხარე) უშუალოდ აუდიტორისთვის გაგზავნილი წერილობითი პასუხის სახით, ქაღალდზე ან ელექტრონული ფორმით, ან სხვა საშუალებით.

გარიგების გარემოებები — კონკრეტული გარიგების განმსაზღვრელი ფართო კონტექსტი, რომელიც მოიცავს: გარიგების პირობებს; გარიგება დასაბუთებული რწმუნების გარიგებაა თუ შეზღუდული რწმუნების გა-

რიგება, შესაბამისი განსახილველი საგნის მახასიათებლებს; გაზომვის ან შეფასების კრიტერიუმებს; გამიზნული მომხმარებლების საინფორმაციო მოთხოვნილებებს; პასუხისმგებელი მხარის, დამკვეთი მხარისა და იმ პიროვნების მახასიათებლებს, რომელიც ასრულებას შეფასებას ან გაზომვას და მათ გარემოს; ასევე სხვა საკითხებს, მაგალითად მოვლენებს, ოპერაციებს, პირობებსა და სამეურნეო სუბიექტის პრაქტიკას, რაც შეიძლება მნიშვნელოვან გავლენას ახდენდეს გარიგებაზე.

*† *გარიგების გუნდი* - კონკრეტული გარიგების შემსრულებელი ყველა პარტნიორი და თანამშრომელი, ასევე ფირმის ან ქსელის ფირმის სხვა თანამშრომლები, რომლებიც პროცედურებს ატარებენ მოცემულ დავალებასთან დაკავშირებით. ეს ცნება არ მოიცავს ფირმის ან ქსელის რომელიმე ფირმის მიერ დაქირავებულ გარე ექსპერტებს. ცნება „გარიგების გუნდი“ არ მოიცავს არც დამკვეთის შიდა აუდიტის განყოფილების თანამშრომლებს, რომლებიც გარე აუდიტორს უშუალოდ ეხმარებიან აუდიტის ჩატარებაში ასს 610-ის (გადასინჯული 2013 წელს) შესაბამისად⁸.

*გარიგების გუნდი (მგსს 3000-ის კონტექსტში)*⁹ - კონკრეტული გარიგების შემსრულებელი ყველა პარტნიორი და თანამშრომელი, ასევე ფირმის ან ქსელის ფირმის სხვა თანამშრომლები, რომლებიც პროცედურებს ატარებენ მოცემულ დავალებასთან დაკავშირებით. ეს ცნება არ მოიცავს ფირმის ან ქსელის რომელიმე ფირმის მიერ დაქირავებულ გარე ექსპერტებს.

*† *გარიგების პარტნიორი*¹⁰ - პარტნიორი ან ფირმის სხვა თანამშრომელი, რომელიც პასუხისმგებელია მოცემულ გარიგებასა და მის შესრულებაზე, ასევე დასკვნაზე, რომელიც გაიცემა ფირმის სახელით და ვისაც, აუცილებლობის შემთხვევაში, სათანადო უფლებამოსილება მინიჭებული აქვს პროფესიული, საკანონმდებლო ან მარეგულირებელი ორგანოსგან.

გარიგების რისკი - რისკი იმისა, რომ პრაქტიკოსი არასათანადო დასკვნას გამოიტანს იმ დროს, როდესაც ფინანსური ანგარიშგება შეიცავს არსებით უზუსტობას.

⁸ ასს 610 (გადასინჯული 2013 წელს) - „შიდა აუდიტორების სამუშაოს გამოყენება“ - გარკვეულ ზღვრებს ადგენს შიდა აუდიტორებისგან უშუალო დახმარების მიღებასთან დაკავშირებით. გარდა ამისა, აღნიშნულია, რომ შეიძლება გარე აუდიტორს კანონმდებლობა უკრძალავდეს შიდა აუდიტორებისგან უშუალო დახმარების მიღებას. ამგვარად, შიდა აუდიტორების უშუალო დახმარების გამოყენება მხოლოდ იმ შემთხვევაში შეუძლია გარე აუდიტორს, როდესაც კანონმდებლობით არის ნებადართული ამის გაკეთება.

⁹ მგსს 3000 (გადასინჯული) - „მარწმუნებელი გარიგებები გასული პერიოდების ფინანსური ინფორმაციის აუდიტისა და იმოხილვის გარდა“.

¹⁰ ტერმინებში „გარიგების პარტნიორი“, „პარტნიორი“ და „ფირმა“, საჭიროების შემთხვევაში, იგულისხმება სახელმწიფო სექტორის ეკვივალენტური ცნებები.

*† *გარიგების ხარისხის კონტროლის მიმოხილვა* - პროცესი, რომლის მიზანია, დასკვნის შედგენამდე ან შედგენისთვის ობიექტურად შეფასდეს გარიგების გუნდის მიერ ჩატარებული მნიშვნელოვანი განხილვები და გარიგების დასკვნის შესადგენად გამოტანილი დასკვნები. გარიგების ხარისხის კონტროლის მიმოხილვის პროცესი ეხება საფონდო ბირჟებზე კოტირებული სამეურნეო სუბიექტების ფინანსური ანგარიშგების აუდიტს და სხვა გარიგებებს, რომელთა ხარისხის კონტროლის მიმოხილვის ჩატარებაც აუცილებლად მიიჩნია ფირმამ.

*† *გარიგების ხარისხის კონტროლის მიმოხილველი* - პარტნიორი, ფირმაში მომუშავე სხვა პირი, შესაფერისი კვალიფიკაციის გარე პიროვნება, ან ამგვარი პიროვნებებისაგან შემდგარი გუნდი (რომელთაგან არც ერთი არ არის გარიგების გუნდის წევრი), რომლებსაც გააჩნიათ საკმარისი და შესაფერისი გამოცდილება და უფლებამოსილება, ობიექტურად შეაფასონ გარიგების გუნდის მიერ ჩატარებული მნიშვნელოვანი განხილვები და გარიგების დასკვნის (ანგარიშის) შესადგენად მათ მიერ გამოტანილი დასკვნები.

გარემოსდაცვითი რისკი - გარკვეულ ვითარებაში, ფაქტორები, რომლებიც გამოდგება თანდაყოლილი რისკის შესაფასებლად აუდიტის საერთო გეგმის შემუშავების დროს, შეიძლება მოიცავდეს ფინანსური ანგარიშგების არსებითი უზუსტობის რისკსაც, რომელიც გამოწვეულია გარემოსდაცვასთან დაკავშირებული საკითხებით.

„გაშლილი ხელის მანძილის პრინციპით“ შესრულებული ოპერაცია – ოპერაცია, რომელიც ისეთ ვადებში და ისეთი პირობებით ხორციელდება ერთმანეთთან არადაკავშირებულ დაინტერესებულ მყიდველსა და დაინტერესებულ გამყიდველს შორის, რომ ისინი ერთმანეთისაგან დამოუკიდებლად მოქმედებენ თავიანთი საუკეთესო ინტერესებიდან გამომდინარე.

* *გენერალური ერთობლიობა* - მონაცემთა სრული სიმრავლე, საიდანაც ხდება შერჩევითი ერთობლიობის შედგენა და რომლის შესახებაც აუდიტორს სურს დასკვნების გამოტანა.

გრძელვადიანი პროგნოზი - გრძელვადიანი პროგნოზი ისეთი პერსპექტიულ ინფორმაციაა, რომელიც მზადდება:

- ა) ჰიპოთეზური დაშვებების საფუძველზე ისეთი სამომავლო მოვლენებისა და ხელმძღვანელობის ქმედებების შესახებ, რომელთა მოხდენა გარდუვალად არ არის მოსალოდნელი, მაგალითად, როდესაც სამეურნეო სუბიექტი ფუნქციონირების საწყის ეტაპზე იმყოფება და გათვალისწინებულია საქმიანობის ხასიათის ძირეული შეცვლა; ან
- ბ) ოპტიმალური მიახლოებითი დაშვებებისა და ჰიპოთეზური დაშვებების საფუძველზე ერთობლივად.

* *დადებითი დასტურის მოთხოვნა* - მოთხოვნა იმისა, რომ დამადასტურებელმა მხარემ უშუალოდ აუდიტორს მიაწოდოს მოთხოვნილი ინფორმაცია ან მიუთითოს, ეთანხმება თუ არა დამადასტურებელი მხარე დასტურის მოთხოვნაში ასახულ ინფორმაციას.

დათვალიერება (როგორც აუდიტორული პროცედურა) - როგორც შიდა, ასევე გარე ჩანაწერების ან დოკუმენტების შემოწმება, რომლებიც არსებობს ქაღალდზე, ელექტრონული ან სხვა ფორმით, ან აქტივის ფიზიკური შემოწმება.

*† *დათვალიერება (ხარისხის კონტროლთან მიმართებაში)* - პროცედურები, რომლებიც განკუთვნილია მტკიცებულებების მოსაპოვებლად იმის შესახებ, რომ გარიგების გუნდმა შეასრულა ფირმის პოლიტიკა და პროცედურები.

დაკვირვება - დაკვირვება გულისხმობს სხვა პირთა მიერ ჩასატარებელ პროცესზე ან პროცედურებზე თვალყურის დევნებას, მაგალითად, აუდიტორის დაკვირვებას სამეურნეო სუბიექტის პერსონალის მიერ ჩატარებული მარაგის ინვენტარიზაციაზე ან კონტროლის პროცედურების შესრულებაზე.

* *დაკავშირებული მხარე* – მხარე, რომელიც არის:

- ა) დაკავშირებულ მხარე, ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლებში მოცემული განმარტების თანახმად; ან
- ბ) როდესაც ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლებით დადგენილი არ არის დაკავშირებულ მხარეთა მოთხოვნები, ან დადგენილია მხოლოდ მინიმალური მოთხოვნები:
  - (i) ფიზიკური პირი ან სამეურნეო სუბიექტი, რომელიც პირდაპირ ან არაპირდაპირ, ერთი ან მეტი შუალედური რგოლის მეშვეობით აკონტროლებს ანგარიშვალდებულ სამეურნეო სუბიექტს ან მნიშვნელოვანი გავლენა აქვს მასზე;
  - (ii) სხვა სამეურნეო სუბიექტი, რომელსაც ანგარიშვალდებული სამეურნეო სუბიექტი პირდაპირ ან არაპირდაპირ, ერთი ან მეტი შუალედური რგოლის მეშვეობით აკონტროლებს, ან მნიშვნელოვანი გავლენა აქვს მასზე; ან
  - (iii) სხვა სამეურნეო სუბიექტი, რომელიც ანგარიშვალდებულ სამეურნეო სუბიექტთან ერთად საერთო კონტროლის ქვეშ იმყოფება:
    - ა. საერთო მაკონტროლებელი მფლობელობის მეშვეობით;
    - ბ. ოჯახის წევრი მესაკუთრეების მეშვეობით; ან
    - გ. საერთო უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობის მეშვეობით.

თუმცა, საერთო კონტროლის ქვეშ მყოფი სამეურნეო სუბიექტები (ეროვნული, რეგიონალური ან ადგილობრივი ხელისუფლება), არ მიიჩნევა დაკავშირებულად, თუ ისინი ერთმანეთთან მნიშვნელოვანი ინტენსივობით არ ახორციელებენ მნიშვნელოვან ოპერაციებს ან ერთმანეთში არ ცვლიან მნიშვნელოვან რესურსებს.

დაკავშირებული მომსახურება - (აუდიტთან) დაკავშირებული მომსახურება მოიცავს შეთანხმებული პროცედურებისა და კომპილაციურ გარიგებებს.

დამატებითი ინფორმაცია - ფინანსური ანგარიშგებასთან ერთად წარმოდგენილი ინფორმაცია, რომლის წარდგენაც არ მოითხოვება ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად გამოყენებული ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის საფუძვლებით. როგორც წესი, მოცემულია დამხმარე ცხრილების ან დამატებითი განმარტებების (კომენტარების) სახით.

დამატებითი პროცედურები - პროცედურები, რომლებიც ტარდება შეფასებულ არსებითი უზუსტობის რისკებზე რეაგირების მიზნით, მათ შორის კონტროლის ტესტები (თუ ასეთი არსებობს), ოპერაციებისა და ანგარიშთა ნაშთების ელემენტების ტესტები და ანალიზური პროცედურები.

„*დამოუკიდებლობა*“ *ცნება*¹¹ - მოიცავს:

- ა) აზროვნების დამოუკიდებლობას - გონების ისეთი მდგომარეობა, რომელიც დასკვნის გამოტანას შესაძლებელს ხდის ისე, რომ პირი არ განიცდიდეს ზეგავლენას, რის გამოც პროფესიული განსჯისას კომპრომისზე წავიდოდა და, ამგვარად, მას საშუალებას აძლევს, იმოქმედოს პატიოსნად, ობიექტურად და პროფესიული სკეპტიციზმის განწყობით;
- ბ) გარეგნულ დამოუკიდებლობას - ისეთი ფაქტებისა და სიტუაციების თავიდან აცილება, რომლებიც იმდენად მნიშვნელოვანია, რომ გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარე, სავარაუდოდ, დაასკვნის, რომ ფირმის, ანდა აუდიტის ან სხვა მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრის პატიოსნება, ობიექტურობა, ან პროფესიული სკეპტიციზმი შელახულია.

დამკვეთი მხარე - მხარე(ები), ვინც ქირობს პრაქტიკოსს მარწმუნებელი გარიგების შესასრულებლად.

---

¹¹ როგორც განმარტებულია ზესსს-ის პროფესიონალი ბუღალტრების ეთიკის კოდექსში.

* *დარღვევა (ასს 250-ის (გადასინჯული) კონტექსტში¹²)* – წინასწარ-განზრახული ან უნებლიე ქმედება, ან ამა თუ იმ ვალდებულების უგულვებელყოფა სამეურნეო სუბიექტის, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების, ხელმძღვანელობის ან სხვა პირთა მიერ, რომლებიც მუშაობენ სამეურნეო სუბიექტისთვის, ან მისი ხელმძღვანელობით, რომელიც ეწინააღმდეგება მოქმედ კანონმდებლობას. დარღვევაში არ იგულისხმება პირადი არამართლზომიერი საქციელი, რომელიც დაკავშირებული არ არის სამეურნეო სუბიექტის სამეწარმეო საქმიანობასთან.

*† *დასაბუთებული რწმუნება* – (მარწმუნებელი გარიგებების, მათ შორის აუდიტისა და ხარისხის კონტროლის კონტექსტში) რწმუნების მაღალი, მაგრამ არა აბსოლუტური დონე.

დასაბუთებული რწმუნების გარიგება - (იხ. *მარწმუნებელი გარიგება*)

† *დასკვნის თარიღი (ხარისხის კონტროლთან მიმართებით)* - თარიღი, რომელიც პრაქტიკოსს შერჩეული აქვს დასკვნის დასათარიღებლად.

* *დასკვნა მომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის საშუალებების აღწერასა და სტრუქტურაზე* (ასს 402-ში¹³ მოიხსენიება, როგორც 1-ლი ტიპის დასკვნა), რომელიც მოიცავს:

- ა) მომსახურე ორგანიზაციის ხელმძღვანელობის მიერ მომზადებულ, მომსახურე ორგანიზაციის სისტემის, კონტროლის მიზნებისა და შესაბამისი კონტროლის პროცედურების აღწერილობას, რომლებიც შექმნილი და დანერგილი იყო რომელიმე კონკრეტული თარიღისთვის; და
- ბ) დასაბუთებული რწმუნების გასაცემად გამიზნულ, მომსახურე ორგანიზაციის აუდიტორის დასკვნას, რომელიც მოიცავს მომსახურე ორგანიზაციის აუდიტორის მოსაზრებას მომსახურე ორგანიზაციის სისტემის, კონტროლის მიზნებისა და შესაბამისი კონტროლის პროცედურების აღწერილობის სისწორისა და კონტროლის პროცედურების სტრუქტურის ადეკვატურობის შესახებ, კონტროლის კონკრეტული მიზნების მიღწევის უნარის თვალსაზრისით.

დასკვნა მომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის საშუალებების აღწერასა და სტრუქტურაზე (მგსს 3402-ში¹⁴ მოიხსენიება, როგორც 1-ლი ტიპის დასკვნა) (მგსს 3402-ის კონტექსტში), რომელიც მოიცავს:

---

¹² ასს 250 (გადასინჯული)- „კანონმდებლობის გათვალისწინება ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის დროს“.

¹³ ასს 402 - „აუდიტორული მოსაზრებები სამეურნეო სუბიექტის მიერ მომსახურე ორგანიზაციის გამოყენებაზე“.

- ა) მომსახურე ორგანიზაციის მიერ მომზადებულ საკუთარი სისტემის აღწერას;
- ბ) მომსახურე ორგანიზაციის წერილობით განცხადებას იმის თაობაზე, რომ ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით და შესაფერისი კრიტერიუმების საფუძველზე:
  - (i) მოცემული აღწერა სამართლიანად ასახავს მომსახურე ორგანიზაციის იმ სისტემას, რომელიც შექმნილი და დანერგილი იყო მითითებული თარიღისთვის;
  - (ii) მომსახურე ორგანიზაციის მიერ მომზადებულ საკუთარი სისტემის აღწერაში ჩამოყალიბებულ კონტროლის მიზნებთან დაკავშირებული კონტროლის საშუალებები სათანადოდ იყო ორგანიზებული მითითებული თარიღისთვის; და
- გ) მომსახურე ორგანიზაციის აუდიტორის მარწმუნებელ დასკვნას, რომელიც შეიცავს დასაბუთებული რწმუნების დასკვნას/მოსაზრებას ზემოთ (ბ) ნაწილის (i) და (ii) პუნქტებში მოცემულ საკითხებთან დაკავშირებით.

* დასკვნა მომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის საშუალებების აღწერის, მისი სტრუქტურისა და მათი ფუნქციონირების ეფექტიანობის შესახებ (ასს 402-ში მოიხსენიება, როგორც მე-2 ტიპის დასკვნა), რომელიც მოიცავს:

- ა) მომსახურე ორგანიზაციის ხელმძღვანელობის მიერ მომზადებულ, მომსახურე ორგანიზაციის სისტემის, კონტროლის მიზნებისა და შესაბამისი კონტროლის პროცედურების აღწერილობას, რომლებიც შექმნილი და დანერგილი იყო რომელიმე კონკრეტული თარიღისათვის ან კონკრეტულ პერიოდში და ზოგიერთ შემთხვევაში, მათი ფუნქციონირების ეფექტიანობის დახასიათებას მითითებულ პერიოდში; და
- ბ) დასაბუთებული რწმუნების გასაცემად გამიზნულ, მომსახურე ორგანიზაციის აუდიტორის დასკვნას, რომელიც მოიცავს:
  - (i) მომსახურე ორგანიზაციის აუდიტორის მოსაზრებას მომსახურე ორგანიზაციის სისტემის, კონტროლის მიზნებისა და შესაბამისი კონტროლის პროცედურების აღწერილობის სისწორის, კონტროლის პროცედურების სტრუქტურის ადეკვატურობის შესახებ, კონტროლის კონკრეტული მიზნების მიღწევის უნარის თვალსაზ-

---

¹⁴ მგსს 3402 - „მარწმუნებელი დასკვნები მომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის საშუალებების შესახებ“.

რისით და ასევე ამ კონტროლის პროცედურების ფუნქციონირების ეფექტიანობის შესახებ; და

- (ii) მომსახურე ორგანიზაციის აუდიტორის მიერ ჩატარებული კონტროლის ტესტებისა და მათი შედეგების აღწერას.

დასკვნა მომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის საშუალებების აღწერის, მისი სტრუქტურისა და ფუნქციონირების ეფექტიანობის შესახებ (რომელიც მგსს 3402-ში მოხსენიებულია, როგორც „მეორე ტიპის დასკვნა“) (მგსს 3402-ის კონტექსტში), რომელიც მოიცავს:

- ა) მომსახურე ორგანიზაციის მიერ მომზადებულ საკუთარი სისტემის აღწერას;
- ბ) მომსახურე ორგანიზაციის წერილობით განცხადებას იმის თაობაზე, რომ ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით და შესაფერისი კრიტერიუმების საფუძველზე:
  - (i) მოცემული აღწერა სამართლიანად ასახავს მომსახურე ორგანიზაციის იმ სისტემას, რომელიც შექმნილი და დანერგილი იყო მითითებული პერიოდის განმავლობაში;
  - (ii) მომსახურე ორგანიზაციის მიერ მომზადებულ საკუთარი სისტემის აღწერაში ჩამოყალიბებულ კონტროლის მიზნებთან დაკავშირებული კონტროლის საშუალებები სათანადოდ იყო ორგანიზებული მითითებული პერიოდის განმავლობაში; და
  - (iii) მომსახურე ორგანიზაციის მიერ მომზადებულ საკუთარი სისტემის აღწერაში ჩამოყალიბებულ კონტროლის მიზნებთან დაკავშირებული კონტროლის საშუალებები ეფექტიანად ფუნქციონირებდა მითითებული პერიოდის განმავლობაში; და
- გ) მომსახურე ორგანიზაციის აუდიტორის მარწმუნებელ დასკვნას, რომელიც შეიცავს:
  - (i) დასაბუთებული რწმუნების დასკვნას/მოსაზრებას ზემოთ (ბ) ნაწილის (i) – (iii) პუნქტებში მოცემულ საკითხებთან დაკავშირებით; და
  - (ii) კონტროლის ტესტების აღწერას და მათ შედეგებს.

დაუკორექტირებელი ფინანსური ინფორმაცია – სამეურნეო სუბიექტის ფინანსური ინფორმაცია, რომლის მიმართაც პასუხისმგებელი მხარე ასრულებს პროფორმა კორექტირებებს, პროფორმა ინფორმაციის მისაღებად.

* ელემენტი - (იხ. ფინანსური ანგარიშგების ელემენტი)

ემისიები – სათბურის გაზები, რომლებიც შესაბამის პერიოდში ატმოსფეროში იყო გაფრქვეული ან გაიფრქვეოდა, რომ არ განხორციელებულიყო

მათი დაკავება და მშთანთქმელისკენ მიმართვა. ემისიები შეიძლება დაიყოს შემდეგ კატეგორიებად:

- პირდაპირი ემისიები (ცნობილია ასევე როგორც 1-ლი კატეგორიის ემისიები), ანუ ემისიები ისეთი წყაროებიდან, რომლებიც სამეურნეო სუბიექტს ეკუთვნის ან სამეურნეო სუბიექტი აკონტროლებს. (იხ: პუნქტი გ8)
- არაპირდაპირი ემისიები, რომლებიც წარმოიქმნება სამეურნეო სუბიექტის საქმიანობის შედეგად, მაგრამ მათი ემისია ხდება ისეთი წყაროებიდან, რომლებიც სხვა სამეურნეო სუბიექტი ეკუთვნის ან სხვა სამეურნეო სუბიექტი აკონტროლებს. არაპირდაპირი ემისიები, თავის მხრივ, შეიძლება კიდევ დაიყოს კატეგორიებად:
  - მე-2 კატეგორიის ემისიები, ანუ ემისიები, რომლებიც დაკავშირებულია სამეურნეო სუბიექტისთვის გადაცემულ ან სამეურნეო სუბიექტის მიერ მოხმარებულ ენერჯიასთან.
  - მე-3 კატეგორიის ემისიები, ანუ ყველა სხვა არაპირდაპირი ემისიები.

ემისიების გამოქვითვა – ნებისმიერი მუხლი, რომელიც ასახულია სამეურნეო სუბიექტის სათბურის გაზების ანგარიშგებაში და გამოიქვითება ანგარიშგებაში ასახული ემისიების მთლიანი მოცულობიდან, მაგრამ არ წარმოადგენს მოცილებას; როგორც წესი, აღნიშნული მოიცავს შესყიდულ ჩასათვლელ კვოტებს, მაგრამ შეიძლება მოიცავდეს აგრეთვე სხვა ინსტრუმენტებს ან მექანიზმებს, როგორცაა, მაგალითად გარკვეული მაჩვენებლების მიღწევის შედეგად მოპოვებული კრედიტები ან კვოტები, რომლებიც აღიარებულია რეგულირების სისტემით ან სხვა სქემით, რომელშიც მონაწილეობს სამეურნეო სუბიექტი.

ემისიების გამოსათვლელი კოეფიციენტი – საქმიანობის ზომის ერთეულის გადაწყვანი მათემატიკური წილადი ან კოეფიციენტი (მაგალითად, მოხმარებული საწვავი ლიტრებში, გავლილი კილომეტრები, ნახირში პირუტყვის რაოდენობა, ან წარმოებული პროდუქცია ტონებში) მოცემულ საქმიანობასთან დაკავშირებული სათბური გაზების სავარაუდო რაოდენობაში.

ემისიების კვოტებით ვაჭრობის სისტემა – საბაზრო მიდგომა, რომელიც გამოიყენება სათბურის გაზების ემისიების კონტროლისთვის, ემისიის შემცირების ეკონომიკური სტიმულირების მექანიზმების მეშვეობით.

ემისიის ტიპი – ემისიების კლასიფიკაცია, მაგალითად, ემისიის წყაროს, გაზის ტიპის, რეგიონის ან სივრცის მიხედვით.

ექსპერტი - (იხ. *აუდიტორის ექსპერტი* და *ხელმძღვანელობის ექსპერტი*)

* *ექსპერტული ცოდნა* – ამა თუ იმ კონკრეტული სფეროს შესაფერისი უნარები, ცოდნა და ამ სფეროში გამოცდილება.

თავიდან ბოლომდე გავლის ტესტი - ფინანსური ანგარიშგების სისტემის მეშვეობით რამდენიმე ოპერაციის შესრულების პროცესის თვალის მიდევნება.

**† თანამშრომლები* - ფირმის მიერ დაქირავებული პროფესიონალები, პარტნიორების გარდა, მათ შორის ექსპერტები.

* *თანდაყოლილი რისკი (იხ. არსებითი უზუსტობის რისკი)*

* *თაღლითობა* – ხელმძღვანელობის, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების, თანამშრომლების, ან მესამე მხარეების ერთი ან მეტი წარმომადგენლის მიერ ჩადენილი წინასწარგანზრახული ქმედება, რომელიც გულისხმობს მოტყუებას უსამართლო ან უკანონო უპირატესობის მოპოვების მიზნით.

* *თაღლითობის რისკის ფაქტორები* – ისეთი მოვლენები ან პირობები, რომლებიც მიანიშნებს თაღლითობის ჩადენის მასტიმულირებელი ან იძულებითი ფაქტორების არსებობაზე, ან ქმნის თაღლითობის ჩადენის შესაძლებლობას.

თაღლითურად შედგენილი ფინანსური ანგარიშგება - თაღლითურად შედგენილი ფინანსური ანგარიშგება გულისხმობს განზრახ დაშვებულ უზუსტობებს, მათ შორის თანხების ან სხვა ინფორმაციის გამოტოვებას, ან ფინანსურ ანგარიშგებაში მათ წარმოდგენას იმგვარად, რომ შეცდომაში შეიყვანოს ფინანსური ანგარიშგების მომხმარებელი.

კომპილაციური გარიგება - გარიგება, რომლის დროსაც პრაქტიკოსი იყენებს ბუღალტრული აღრიცხვისა და ფინანსური ანგარიშგების სფეროში თავის ცოდნასა და გამოცდილებას ხელმძღვანელობის დასახმარებლად, ფინანსური ინფორმაციის მომზადებასა და წარდგენაში ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლების შესაბამისად და წარადგენს ანგარიშს დმსს 4410-ის (გადასინჯული) მოთხოვნების შესაბამისად. ამ დმსს-ის ტექსტში სიტყვები „კომპილაცია“ და „კომპილაციური“ სწორედ ამ კონტექსტში გამოიყენება.

* *კომპონენტი* – სამეურნეო სუბიექტი ან სამეურნეო საქმიანობა, რომლის შესახებაც ჯგუფის ან კომპონენტის ხელმძღვანელობა ამზადებს ფინანსურ ინფორმაციას, რომელიც ჯგუფის ფინანსურ ანგარიშგებაში უნდა აისახოს.

* *კომპონენტის აუდიტორი* – აუდიტორი, რომელიც ჯგუფის აუდიტის გარიგების გუნდის მოთხოვნით მუშაობს კომპონენტის ფინანსურ ინფორმაციაზე, რომელიც დაკავშირებულია ჯგუფის აუდიტთან.

* *კომპონენტის ხელმძღვანელობა* – ხელმძღვანელობა, რომელიც პასუხისმგებელია კომპონენტის ფინანსური ინფორმაციის მომზადებაზე.

* *კომპონენტის არსებობა* – არსებობის დონე, რომელსაც კომპონენტისათვის განსაზღვრავს ჯგუფის აუდიტის გუნდი;

კომპიუტერული აუდიტის ტექნიკა - აუდიტორული პროცედურების ჩატარება კომპიუტერის, როგორც აუდიტის ინსტრუმენტის, გამოყენებით.

კონტროლის გარემო - მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირებისა და ხელმძღვანელობის მმართველობითი ფუნქციები და საერთო პოზიცია, ინფორმირებულობა და ქმედებები, რომლებიც ეხება შიდა კონტროლის სისტემასა და სამეურნეო სუბიექტისათვის მის მნიშვნელობას. კონტროლის გარემო შიდა კონტროლის ერთ-ერთი კომპონენტია.

კონტროლის მიზანი – კონტროლის სისტემის რომელიმე ასპექტის მიზანი ან ამოცანა. კონტროლის მიზნები დაკავშირებულია იმ რისკებთან, რომლებიც უნდა შეამციროს კონტროლის საშუალებებმა.

* *კონტროლის რისკი (იხ. არსებითი უზუსტობის რისკი)*

კონტროლის საშუალებების მონიტორინგი - პროცესი, რომლის მეშვეობითაც ფასდება შიდა კონტროლის ეფექტიანობა. იგი მოიცავს შიდა კონტროლის საშუალებების სტრუქტურისა და ფაქტობრივი მუშაობის შეფასებას დროულად და აუცილებელი გამოსასწორებელი ზომებს გატარებას, რომლებიც მისადაგებულია შეცვლილ პირობებთან. კონტროლის საშუალებების მონიტორინგი შიდა კონტროლის ერთ-ერთი კომპონენტია.

* *კონტროლის ტესტი (მგს 3402-ის კონტექსტში)* - პროცედურა, რომელიც განკუთვნილია კონტროლის საშუალებების ფუნქციონირების ეფექტიანობის შესაფასებლად, მომსახურე ორგანიზაციის მიერ მომზადებულ საკუთარი სისტემის აღწერაში ჩამოყალიბებული კონტროლის მიზნების მიღწევის თვალსაზრისით.

კონტროლის ტესტი - აუდიტორული პროცედურა, რომელიც განკუთვნილია მტკიცების დონეზე კონტროლის პროცედურების ფუნქციონირების ეფექტიანობის შესაფასებლად, არსებითი უზუსტობების თავიდან აცილების, ან გამოვლენისა და გამოსწორების შესაძლებლობის კუთხით.

კორპორაციული მმართველობა – (იხ. მმართველობა)

*† *კოტირებული სამეურნეო სუბიექტი* - სამეურნეო სუბიექტი, რომლის აქციები, ან სავალო ფასიანი ქაღალდები კოტირებული ან დაშვებულია საფონდო ბირჟის სავაჭრო სისტემაში ოფიციალურ საფონდო ბირჟაზე, ან იყიდება ოფიციალური საფონდო ბირჟის ან სხვა ანალოგიური ორგანოს მარეგულირებელი ნორმების შესაბამისად.

* *კრებსითი ფინანსური ანგარიშგება (ასს 810-ის კონტექსტში)* - გასული პერიოდის ინფორმაცია, რომელიც შედგენილია ფინანსური ანგარიშგების საფუძველზე, მაგრამ ამ ფინანსურ ანგარიშგებასთან შედარებით უფრო მცირე ინფორმაციას შეიცავს, თუმცა სტრუქტურულად სამეურნეო სუბიექტის ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული ინფორმაციის შესაბამისად არის წარმოდგენილი და გვიჩვენებს სამეურნეო სუბიექტის ეკონომიკურ რესურსებს ან ვალდებულებებს დროის გარკვეული მომენტისთვის, ან მათში მომხდარ ცვლილებებს დროის გარკვეულ პერიოდში.¹⁵

კრიტერიუმები - ამოსავალი საკონტროლო მაჩვენებლები (ბაზა), რომელიც გამოიყენება განსახილველი საგნის შესაფასებლად ან გასაზომად. „შესაფერისი კრიტერიუმები“ ის კრიტერიუმებია, რომლებიც გამოიყენება კონკრეტული გარიგებისათვის.

მაკონტროლებელი საქმიანობა - სამეურნეო სუბიექტის პოლიტიკა და პროცედურები, რომლებიც უზრუნველყოფს იმის გარანტიას, რომ ხელმძღვანელობის დირექტივები ცხოვრებაში გატარდება. მაკონტროლებელი საქმიანობა შიდა კონტროლის ერთ-ერთი ელემენტია.

* *მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირები* – პირი (პირები) ან ორგანიზაცია (ორგანიზაციები) (მაგ., კორპორაციული სატრასტო ორგანიზაცია), რომლებსაც გააჩნიათ სამეურნეო სუბიექტის სტრატეგიულ მიმართულებაზე ზედამხედველობის პასუხისმგებლობა და სამეურნეო სუბიექტის ანგარიშვალდებულების უზრუნველყოფასთან დაკავშირებული ვალდებულებები. ასეთ ვალდებულებებს განეკუთვნება ზედამხედველობის გაწევა ფინანსური ანგარიშგების მომზადების პროცესზე. ზოგიერთ იურისდიქციაში, ზოგიერთ სამეურნეო სუბიექტში მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებში შეიძლება შედიოდნენ ხელმძღვანელობის წარმომადგენლები, მაგალითად აღმასრულებელი დირექტორები, რომლებიც კერძო ან სახელმწიფო სექტორის სამეურნეო სუბიექტის მმართველი საბჭოს წევრები არიან, ან მესაკუთრე მმართველი¹⁶

მარწმუნებელი გარიგება - გარიგება, რომლის დროსაც პრაქტიკოსის მიზანია საკმარისი და შესაფერისი მტკიცებულებების მოპოვება, რათა წარმოადგინოს თავისი დასკვნა, რომლის მიზანია აამაღლოს პასუხისმგებელი მხარის გარდა სხვა გამიზნული მომხმარებლების ნდობის დონე განსახილველი საგნის ინფორმაციის (ანუ, კრიტერიუმებთან მიმართებით განსახილველი საგნის შეფასების ან გაზომვის შედეგების) მიმართ.

¹⁵ იხ. ასს 200, პუნქტი 13(ვ)
¹⁶ განსხვავებული მმართველობის სტრუქტურის გასაცნობად, იხ. ასს 260-ის - „მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების ინფორმირება“- გ1-გ8 პუნქტები.

თითოეული მარწმუნებელი გარიგება კლასიფიცირდება ორი ასპექტის მიხედვით:

(i) დასაბუთებული რწმუნების გარიგება ან შეზღუდული რწმუნების გარიგება:

ა. დასაბუთებული რწმუნების გარიგება - მარწმუნებელი გარიგება, როდესაც პრაქტიკოსი გარიგების რისკს ამცირებს გარიგების ვითარებისათვის მისაღებ დაბალ დონემდე, რაც წარმოადგენს პრაქტიკოსის დასკვნის საფუძველს. პრაქტიკოსის დასკვნა ჩამოყალიბდება ისეთი ფორმით, რომელიც ასახავს პრაქტიკოსის მოსაზრებას კრიტერიუმებთან მიმართებით შესაბამისი განსახილველი საგნის გაზომვის ან შეფასების შედეგების შესახებ;

ბ. შეზღუდული რწმუნების გარიგება - მარწმუნებელი გარიგება, როდესაც პრაქტიკოსი გარიგების რისკს ამცირებს გარიგების ვითარებისათვის მისაღებ დაბალ დონემდე, რის საფუძველზეც აყალიბებს დასკვნას, მაგრამ ეს რისკი უფრო მაღალია, ვიდრე დასაბუთებული რწმუნების გარიგებისათვის. პრაქტიკოსის დასკვნა გამოიხატება ისეთი ფორმით, რომელიც გადმოსცემს პრაქტიკოსის მოსაზრებას იმის თაობაზე, ჩატარებული პროცედურებისა და მოპოვებული მტკიცებულებების შედეგად პრაქტიკოსის ყურადღება მიიქცია თუ არა ისეთმა საკითხმა (საკითხებმა), რაც მას დაარწმუნებდა, რომ განსახილველი საგნის ინფორმაცია შეიცავს არსებით უზუსტობას. ამასთან, შეზღუდული რწმუნების გარიგებაში ჩასატარებელი პროცედურების ხასიათი, ვადები და მოცულობა უფრო შეზღუდულია იმასთან შედარებით, რაც აუცილებელია დასაბუთებული რწმუნების გარიგებისთვის, მაგრამ მათი განხორციელება იგეგმება ისეთი დონის რწმუნების მისაღებად, რომელიც, პრაქტიკოსის პროფესიული განსჯით, გონივრული იქნება. იმისათვის, რომ პრაქტიკოსის მიერ მიღწეული რწმუნების დონე გონივრული იყოს, ის ხელს უნდა უწყობდეს გამიზნული მომხმარებლების ნდობის დონის ამაღლებას განსახილველი საგნის ინფორმაციის შესახებ იმდენად, რაც აშკარად მეტი იქნება არაარსებითზე.

(ii) დამოწმების გარიგება ან უშუალო შეფასების გარიგება:

ა. დამოწმების გარიგება - მარწმუნებელი გარიგება, რომლის დროსაც შესაბამის განსახილველ საგანს კრიტერიუმების გამოყენებით ზომავს ან აფასებს სხვა მხარე და არა პრაქტიკოსი. ზემოაღნიშნული სხვა მხარე ხშირად გაზომვის ან შეფასების

შედეგად მიღებულ ინფორმაციას (განსახილველი საგნის ინფორმაცია) წარმოადგენს ანგარიშის ან გარკვეული ტიპის განცხადების სახით. ამასთან, ზოგ შემთხვევაში, განსახილველი საგნის ინფორმაცია შეიძლება წარმოადგენილი იყოს პრაქტიკოსის მიერ შედგენილ მარწმუნებელ ანგარიშში. დამოწმების გარიგებაში პრაქტიკოსის დასკვნა მიუთითებს, შეიცავს თუ არა არსებით უზუსტობას განსახილველი საგნის ინფორმაცია. პრაქტიკოსის დასკვნის ტექსტი შეიძლება გამოხატული იყოს:

- i. შესაბამისი განსახილველი საგნისა და გამოსაყენებელი კრიტერიუმების ტერმინებით;
  - ii. შესაბამისი განსახილველი საგნის ინფორმაციისა და გამოსაყენებელი კრიტერიუმების ტერმინებით; ან
  - iii. შესაბამისი მხარის (მხარეების) განცხადების საფუძველზე.
- ბ. პირდაპირი მარწმუნებელი გარიგება - მარწმუნებელი გარიგება, სადაც პრაქტიკოსი ზომავს და აფასებს განსახილველ საგანს შესაფერისი კრიტერიუმების გამოყენებით და მიღებულ განსახილველის საგნის ინფორმაციას წარმოადგენს როგორც მარწმუნებელი ანგარიშის ნაწილს, ან ურთავს მარწმუნებელ ანგარიშს. უშუალო შეფასების გარიგების შემთხვევაში პრაქტიკოსის დასკვნა ეხება კრიტერიუმების გამოყენებით განსახილველი საგნის გაზომვის ან შეფასების საბოლოო შედეგს.

მარწმუნებელი გარიგების რისკი - რისკი იმისა, რომ პრაქტიკოსი არასათანადო დასკვნას გამოიტანს იმ დროს, როდესაც განსახილველი საგნის ინფორმაცია არსებით უზუსტობას შეიცავს.

მარწმუნებელი მომსახურების შესაფერისი უნარები და მეთოდები - დაგეგმვის, მტკიცებულებების შეგროვების, მტკიცებულებების შეფასების, ინფორმირებისა და ანგარიშის შესადგენად აუცილებელი უნარები და მეთოდები, რომელსაც ავლენს მარწმუნებელი გარიგების შემსრულებელი პრაქტიკოსი და რომლებიც განსხვავდება ნებისმიერი კონკრეტული მარწმუნებელი გარიგების განსახილველი საგნის ან მისი გაზომვის და შეფასებისთვის აუცილებელი ცოდნისგან.

მიზანშეწონილი კრიტერიუმები - (იხ. კრიტერიუმები)

მიმოხილვა (ხარისხის კონტროლთან მიმართებით) - სხვების მიერ შესრულებული სამუშაოსა და მათ მიერ გამოტანილი დასკვნების ხარისხის შემოწმება.

მიმოხილვის გარიგება - მიმოხილვის გარიგების მიზანია აუდიტორს მისცეს საშუალება (ისეთი პროცედურების საფუძველზე, რომლებიც ვერ უზრუნველყოფს აუდიტისათვის აუცილებელ ყველა მტკიცებულებას) დაად-

გინოს, მიიქცია თუ არა აუდიტორის ყურადღება ისეთმა ფაქტმა, რომელიც მას დაარწმუნებდა, რომ ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, მომზადებული არ არის ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლების შესაბამისად.

მიმოხილვის პროცედურები - პროცედურები, რომელთა ჩატარებაც აუცილებლად მიიჩნევა მიმოხილვის გარიგების მიზნის მისაღწევად. ეს პროცედურებია, ძირითადად, სამეურნეო სუბიექტის პერსონალის გამოკითხვა და ფინანსური მონაცემების მიმართ ანალიზური პროცედურების ჩატარება.

მიმოხილვის მასშტაბი - მიმოხილვის პროცედურები, რომლებიც აუცილებლად მიიჩნევა მიმოხილვის მიზნის მისაღწევად კონკრეტულ გარიგებაში.

მმართველობა - ცნება მმართველობა გამოიყენება იმ პიროვნებების როლის დასახასიათებლად, რომლებსაც გააჩნიათ სამეურნეო სუბიექტის სტრატეგიულ მიმართულებაზე ზედამხედველობის პასუხისმგებლობა და სამეურნეო სუბიექტის ანგარიშვალდებულებასთან დაკავშირებული ვალდებულებანი.

მნიშვნელოვნება - საკითხის შედარებითი მნიშვნელობა, კონტექსტის გათვალისწინებით. საკითხის მნიშვნელოვნებას პრაქტიკოსის განიხილავს შესაბამის კონტექსტში, კონკრეტული გარემოებების გათვალისწინებით.

* *მნიშვნელოვანი კომპონენტი* – კომპონენტი, რომელსაც ჯგუფის აუდიტის გარიგების გუნდი განსაზღვრავს, რომ (i) ინდივიდუალურად, ფინანსური თვალსაზრისით მნიშვნელოვანია ჯგუფისათვის, ან (ii) რომელსაც, განსაკუთრებული ხასიათის ან გარემოებების გამო, სავარაუდოდ, უკავშირდება ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების არსებითი უზუსტობის მნიშვნელოვან რისკები.

* *მნიშვნელოვან გარემოებათა ამსახველი აბზაცი* - აუდიტორის დასკვნაში ჩართული აბზაცი, რომელიც ეხება საკითხს, რომელიც სათანადოდ არის წარდგენილი ფინანსურ ანგარიშგებაში ან განმარტებული ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნებში, მაგრამ, აუდიტორის აზრით, იმდენად მნიშვნელოვანია, რომ გადამწყვეტ როლს ითამაშებს მომხმარებლებისთვის, ფინანსური ანგარიშგების გაგების თვალსაზრისით.

* *მნიშვნელოვანი რისკი* – გამოვლენილი და შეფასებული არსებითი უზუსტობის რისკი, რომელიც, აუდიტორის შეფასებით, სპეციალურ აუდიტორულ განხილვას საჭიროებს.

მნიშვნელოვანი სივრცე – უბანი/მოწყობილობა, რომელიც თავისთავად მნიშვნელოვანია სათბურის გაზების ანგარიშგებაში ასახულ მთლიან ემისიებთან შედარებითი მისი ემისიების რაოდენობის გამო, ან მისი განსა-

კუთრებული ხასიათის ან გარემოებების გამო, რაც წარმოქმნის არსებითი უზუსტობის გარკვეულ რისკებს.

* *მოდიფიცირებული მოსაზრება* – პირობითი მოსაზრება, უარყოფითი მოსაზრება ან უარი მოსაზრების გამოთქმაზე.

მოკლევადიანი პროგნოზი – პერსპექტიული ინფორმაცია, რომელიც მომზადებულია სუბიექტის ხელმძღვანელობის პირობითი დაშვებების საფუძველზე ისეთი სამომავლო მოვლენების ან ხელმძღვანელობის ქმედებების შესახებ, რომელთაც ვარაუდობს ხელმძღვანელობა აღნიშნული ინფორმაციის მომზადების მომენტში (ოპტიმალური მიახლოებითი დაშვებები).

* *მომსახურე ორგანიზაციის აუდიტორი* - აუდიტორი, რომელიც მომსახურე ორგანიზაციის მოთხოვნით წარმოადგენს მარწმუნებელ დასკვნას, მომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის სისტემის შესახებ.

მომსახურე ორგანიზაციის აუდიტორი (მგსს 3402-ის კონტექსტში) - პრაქტიკოსი, რომელიც მომსახურე ორგანიზაციის მოთხოვნით წარმოადგენს მარწმუნებელ დასკვნას, მომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის სისტემის შესახებ.

* *მომსახურე ორგანიზაცია* - მესამე მხარის ორგანიზაცია (ან მესამე მხარის ორგანიზაციის ქვედანაყოფი), რომელიც ისეთი ტიპის მომსახურებას უწევს მომხმარებელ სამეურნეო სუბიექტებს, რომლებიც წარმოადგენს ამ სამეურნეო სუბიექტების ფინანსურ ანგარიშგებასთან დაკავშირებული საკუთარი საინფორმაციო სისტემების ნაწილს.

მომსახურე ორგანიზაცია (მგსს 3402-ის კონტექსტში) - მესამე მხარის ორგანიზაცია (ან მესამე მხარის ორგანიზაციის ქვედანაყოფი), რომელიც ისეთი ტიპის მომსახურებას უწევს მომხმარებელ სამეურნეო სუბიექტებს, რომელიც, სავარაუდოდ, წარმოადგენს ამ სამეურნეო სუბიექტების ფინანსურ ანგარიშგებასთან დაკავშირებული საკუთარი შიდა კონტროლის სისტემის ნაწილს.

მომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის საშუალებები – კონტროლის იმ მიზნის მისაღწევად განკუთვნილი კონტროლის საშუალებები, რომელსაც მოიცავს მომსახურე ორგანიზაციის აუდიტორის მარწმუნებელი დასკვნა.

მომსახურე ორგანიზაციის განცხადება - წერილობითი განცხადება იმ საკითხებთან დაკავშირებით, რომლებიც აღწერილია მომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის საშუალებების აღწერის, მისი სტრუქტურისა და ფუნქციონირების ეფექტიანობის შესახებ დასკვნის განმარტებაში, (ბ) პუნქტში (მე-2 ტიპის დასკვნის შემთხვევაში), ან მომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის საშუალებების აღწერისა და სტრუქტურის შესახებ დასკვნის განმარტებაში, (ბ) პუნქტში (პირველი ტიპის დასკვნის შემთხვევაში).

* *მომსახურე ორგანიზაციის სისტემა* - მომსახურე ორგანიზაციის პოლიტიკა და პროცედურები, რომლებიც მომსახურე ორგანიზაციის მიერ არის დაპროექტებული, დანერგილი და პრაქტიკულად ხორციელდება იმისათვის, რომ მომხმარებელ სამეურნეო სუბიექტებს გაუწიოს ისეთი ტიპის მომსახურება, რომელსაც მოიცავს მომსახურე ორგანიზაციის აუდიტორის დასკვნა.

მომსახურე ორგანიზაციის სისტემა (ან სისტემა) (მგსს 3402-ის კონტექსტში) - მომსახურე ორგანიზაციის პოლიტიკა და პროცედურები, რომლებიც მომსახურე ორგანიზაციის მიერ არის დაპროექტებული, დანერგილი და პრაქტიკულად ხორციელდება იმისთვის, რომ მომხმარებელ სამეურნეო სუბიექტებს გაუწიოს ისეთი ტიპის მომსახურება, რომელსაც მოიცავს მომსახურე ორგანიზაციის აუდიტორის მარწმუნებელი დასკვნა. მომსახურე ორგანიზაციის მიერ მომზადებული საკუთარი სისტემის აღწერა მოიცავს: ინფორმაციას გაწეული მომსახურების შესახებ, პერიოდს, ან, პირველი ტიპის დასკვნის შემთხვევაში, თარიღს, რომელსაც აღნიშნული აღწერა ეხება; ასევე კონტროლის მიზნებსა და შესაბამის კონტროლის საშუალებებს.

* *მომხმარებელი სამეურნეო სუბიექტის აუდიტორი* - აუდიტორი, რომელიც ატარებს მომხმარებელი სამეურნეო სუბიექტის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტს.

მომხმარებელი სამეურნეო სუბიექტის აუდიტორი (მგსს 3402-ის კონტექსტში) - აუდიტორი, რომელიც ატარებს მომხმარებელი სამეურნეო სუბიექტის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტს და გასცემს დასკვნას ამ ფინანსურ ანგარიშგებაზე.¹⁷

* *მომხმარებელი სამეურნეო სუბიექტი* - სამეურნეო სუბიექტი, რომელიც იყენებს მომსახურე ორგანიზაციას და რომლის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტიც ტარდება.

მომხმარებელი სამეურნეო სუბიექტი (მგსს 3402-ის კონტექსტში) - სამეურნეო სუბიექტი, რომელიც იყენებს მომსახურე ორგანიზაციას.

* *მომხმარებელი სამეურნეო სუბიექტის დამატებითი კონტროლის პროცედურები* - მომხმარებელი სამეურნეო სუბიექტის დამატებითი კონტროლის პროცედურები - მომსახურე ორგანიზაციის მიერ გაწეული მომსახურების მოდელში ნაგულისხმევი კონტროლის პროცედურები, რომლებსაც განახორციელებენ მომხმარებელი სამეურნეო სუბიექტები, მაგრამ

¹⁷ ქვემომსახურე ორგანიზაციის შემთხვევაში, აუდიტორი მომსახურე ორგანიზაციის, რომელიც იყენებს ქვემომსახურე ორგანიზაციის მომსახურებას, ასევე იქნება მომხმარებელი სამეურნეო სუბიექტის აუდიტორი.

გაითვალისწინება მომსახურე ორგანიზაციის მიერ მომზადებულ საკუთარი სისტემის აღწერაში, თუ ისინი აუცილებელია მისი კონტროლის სისტემის მიზნების მისაღწევად, რაც ასახულია სისტემის აღწერაში.

*† *მონიტორინგი (ხარისხის კონტროლთან მიმართებაში)* - პროცესი, რომელიც გულისხმობს ფირმის ხარისხის კონტროლის სისტემის უწყვეტ განხილვასა და შეფასებას, მათ შორის, შესრულებული გარიგებების პერიოდულ დათვალაიერებას შერჩევით, რომლის მიზანია ფირმის უზრუნველყოფა დასაბუთებული რწმუნებით იმისა, რომ მისი ხარისხის კონტროლის სისტემა ეფექტიანად მუშაობს.

მოცილება - სათბურის გაზები, რომელიც სამეურნეო სუბიექტმა მოაცილა ატმოსფეროდან, ან რომელიც ატმოსფეროში გაიფრქვეოდა, თუ არ დააკავებდნენ და არ მიმართავდნენ მშთანთქმელისკენ.

* *მტკიცებები* - ხელმძღვანელობის მიერ მკაფიოდ ან სხვაგვარად წარდგენილი ინფორმაცია, რომელიც ასახულია ფინანსურ ანგარიშგებაში და აუდიტორი იყენებს სხვადასხვა ტიპის პოტენციური უზუსტობების განსახილველად. მგსს 3410-ის კონტექსტში - სამეურნეო სუბიექტის მიერ მკაფიოდ ან სხვაგვარად წარდგენილი ინფორმაცია, რომელიც ასახულია სათბურის გაზის ანგარიშში და პრაქტიკოსი იყენებს სხვადასხვა ტიპის პოტენციური უზუსტობების განსახილველად.

მტკიცებულება - პრაქტიკოსის მიერ დასკვნის ჩამოსაყალიბებლად გამოყენებული ინფორმაცია. მტკიცებულება მოიცავს როგორც შესაფერისი საინფორმაციო სისტემების ინფორმაციას, თუ ასეთი არსებობს, ისე სხვა ინფორმაციას. მგსს-ების მიზნებისთვის:

- (i) საკმარისობა არის მტკიცებულებების რაოდენობის საზომი;
- (ii) შესაფერისობა არის მტკიცებულებების ხარისხის საზომი.

მცირე საწარმო - სამეურნეო სუბიექტი, რომელსაც ტიპურად ახასიათებს შემდეგი ხარისხობრივი ნიშნები:

- ა) საკუთრება და მართვა კონცენტრირებულია მცირერიცხოვანი პიროვნებების ხელში (ხშირად, ერთი პირის ხელში - ან ფიზიკური პირის, ან სხვა საწარმოს ხელში, რომელსაც ეკუთვნის ეს საწარმო, იმ პირობით, თუ მესაკუთრეს გააჩნია სათანადო ხარისხობრივი ნიშნები); და
- ბ) რომელსაც ასევე შეიძლება ახასიათებდეს ქვემოთ ჩამოთვლილი ნიშნებიდან ერთი ან მეტი:
  - (i) მარტივი სამეურნეო ოპერაციები;
  - (ii) მარტივი აღრიცხვის სისტემა;

- (iii) მცირე რაოდენობის ბიზნესის მიმართულებები და მცირე-რიცხოვანი ნომენკლატურის პროდუქცია;
- (iv) შეზღუდული შიდა კონტროლის პროცედურები;
- (v) მცირე რაოდენობის მართვის იერარქიული დონეები, რომელთაც პასუხისმგებლობა აკისრიათ ფართო სპექტრის კონტროლის მექანიზმებზე;
- (vi) მცირერიცხოვანი პერსონალი, რომლებზეც დელეგირებულია ფართო სპექტრის მოვალეობები.

ზემოთ ჩამოთვლილი ხარისხობრივი ნიშნები არ არის ყოვლის-მომცველი და ამომწურავი და აუცილებელი არ არის, რომ ყველა მცირე საწარმოს ყველა ეს ნიშანი ახასიათებდეს.

მშთანთქმელი – ფიზიკური მოწყობილობა ან პროცესი, რომელიც ატმოსფეროდან შთანთქავს სათბურის გაზებს.

ორგანიზაციული საზღვრები – საზღვრები, რომლითაც დგინდება, რომელი საქმიანობა უნდა აისახოს სამეურნეო სუბიექტის სათბურის გაზების ანგარიში.

*† *პარტნიორი* - ნებისმიერი პიროვნება, რომელსაც აქვს იმის უფლებამოსილება, რომ ფირმას დაავალდებულოს პროფესიული მომსახურების გარიგების შესრულება.

პასუხისმგებელი მხარე - მხარე(ებ)ი, რომელიც პასუხისმგებელია შესაბამის განსახილველ საკითხზე.

*† *პერსონალი* - პარტნიორები და თანამშრომლები.

* *პირველი აუდიტორული გარიგება* - გარიგება, რომლის დროსაც ან:

- ა) წინა პერიოდის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი არ ჩატარებულა; ან
- ბ) წინა პერიოდის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი ჩატარებული ჰქონდა წინამორბედ აუდიტორს.

პერსპექტიული ფინანსური ინფორმაცია - ფინანსური ინფორმაცია, რომელიც დაფუძნებულია პირობით დაშვებებზე მომავალში მოსახდენი მოვლენებისა და სამეურნეო სუბიექტის შესაძლო ქმედებების შესახებ.

პრაქტიკოსი - საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტერი.

პრაქტიკოსი (მგსს 3000-ის კონტექსტში) — პირ(ებ)ი, ვინც ასრულებენ გარიგებას (როგორც წესი, გარიგების პარტნიორი ან გარიგების გუნდის სხვა წევრები, ან, შესაბამის შემთხვევებში, ფირმა). როდესაც წინამდებარე მგსს აშკარად ითვალისწინებს, რომ გარკვეული მოთხოვნა ან ვალდებუ-

ლება გარიგების პარტნიორმა უნდა შეასრულოს აუცილებლად, მაშინ ტერმინის „პრაქტიკოსი“ ნაცვლად გამოიყენება ტერმინი „გარიგების პარტნიორი“.

პრაქტიკოსი (მგსს 2400-ის (გადასინჯული) კონტექსტში) - საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტერი. ეს ტერმინი მოიცავს გარიგების პარტნიორს ან გარიგების გუნდის სხვა წევრებს, ან, შესაბამის შემთხვევებში, ფირმას. თუ წინამდებარე მგსს აშკარად ითვალისწინებს, რომ გარკვეული მოთხოვნა ან ვალდებულება გარიგების პარტნიორმა უნდა შეასრულოს აუცილებლად, მაშინ ტერმინის „პრაქტიკოსი“ ნაცვლად გამოიყენება ტერმინი „გარიგების პარტნიორი“. საჭიროების შემთხვევაში, ცნებებში „გარიგების პარტნიორი“ და „ფირმა“ იგულისხმება სახელმწიფო სექტორის ეკვივალენტური ცნებები.

პრაქტიკოსი (დმსს 4410-ის (გადასინჯული) კონტექსტში) - საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტერი, რომელიც ასრულებს კომპილაციურ გარიგებას. ეს ტერმინი მოიცავს გარიგების პარტნიორს ან გარიგების გუნდის სხვა წევრებს, ან, შესაბამის შემთხვევებში, ფირმას. თუ წინამდებარე დმსს აშკარად ითვალისწინებს, რომ გარკვეული მოთხოვნა ან ვალდებულება გარიგების პარტნიორმა უნდა შეასრულოს აუცილებლად, მაშინ ტერმინის „პრაქტიკოსი“ ნაცვლად გამოიყენება ტერმინი „გარიგების პარტნიორი“. საჭიროების შემთხვევაში, ცნებებში „გარიგების პარტნიორი“ და „ფირმა“ იგულისხმება სახელმწიფო სექტორის ეკვივალენტური ცნებები.

პრაქტიკოსის ექსპერტი - პიროვნება ან ორგანიზაცია, რომელსაც გააჩნია ექსპერტული ცოდნა მარწმუნებელი მომსახურების გარდა სხვა სფეროში და რომლის მიერ აღნიშნულ სფეროში შესრულებულ სამუშაოს იყენებს პრაქტიკოსი საკმარისი და შესაფერისი მტკიცებულებების მოპოვებაში დასახმარებლად. პრაქტიკოსის ექსპერტი შეიძლება იყოს პრაქტიკოსის შიდა ექსპერტი (რომელიც არის ამ პრაქტიკოსის ფირმის ან ქსელის ფირმის პარტნიორი ან თანამშრომელი, მათ შორის დროებითი თანამშრომელი) ან პრაქტიკოსის გარე ექსპერტი.

პროფესიონალი ბუღალტერი¹⁸ - პიროვნება, რომელიც არის ბსფ-ის წევრი ორგანიზაციის წევრი.

* *პროფესიული სტანდარტები* - აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტები და სათანადო ეთიკური მოთხოვნები.

*† *პროფესიული სტანდარტები (ხკსს 1-ის კონტექსტში¹⁹)* - აუდიტისა და მარწმუნებელი მომსახურების საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს

---

¹⁸ როგორც განმარტებულია ბესსს-ის პროფესიონალი ბუღალტრების ეთიკის კოდექსში.

სტანდარტები, როგორც განსაზღვრულია აუდიტისა და მარწმუნებელი მომსახურების საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს „ხარისხის კონტროლის, აუდიტის, მიმოხილვის, სხვა მარწმუნებელი და დაკავშირებული მომსახურების საერთაშორისო დოკუმენტების წინასიტყვაობაში“ და შესაბამისი ეთიკური მოთხოვნები.

* პროფესიული განსჯა (მსჯელობა) - შესაბამისი პრაქტიკული მომზადების, ცოდნისა და გამოცდილების გამოყენება აუდიტის, ბუღალტრული აღრიცხვისა და ეთიკის სტანდარტებით განსაზღვრულ კონტექსტში, აუდიტორის მიერ აუდიტზე გარიგებასთან დაკავშირებული კონკრეტული გარემოებების შესაფერისი სამოქმედო კურსის შესახებ ინფორმირებული გადაწყვეტილებების მიღებისას.

პროფესიული განსჯა (მსჯელობა) (მგსს 3000-ის (გადასინჯული) კონტექსტში) - შესაბამისი პრაქტიკული მომზადების, ცოდნისა და გამოცდილების გამოყენება მარწმუნებელი გარიგებებისა და ეთიკის სტანდარტებით განსაზღვრულ კონტექსტში, პრაქტიკოსის მიერ მოცემულ გარიგებასთან დაკავშირებული კონკრეტული გარემოებების შესაფერისი სამოქმედო კურსის შესახებ ინფორმირებული გადაწყვეტილებების მიღებისას.

პროფესიული განსჯა (მსჯელობა) (მგსს 2400-ის (გადასინჯული) კონტექსტში) - შესაბამისი პრაქტიკული მომზადების, ცოდნისა და გამოცდილების გამოყენება მარწმუნებელი გარიგებების, ბუღალტრული აღრიცხვისა და ეთიკის სტანდარტებით განსაზღვრულ კონტექსტში, აუდიტორის მიერ მიმოხილვის გარიგებასთან დაკავშირებული კონკრეტული გარემოებების შესაფერისი სამოქმედო კურსის შესახებ ინფორმირებული გადაწყვეტილებების მიღებისას.

*† პროფესიული სკეპტიციზმი - გარკვეული მიდგომა/პოზიცია სამუშაოს შესრულების მიმართ, რომელიც გულისხმობს კრიტიკულ აზროვნებასა და სიფრთხილის გამოჩენას ისეთ პირობებთან მიმართებით, რომლებიც შეიძლება მიანიშნებდეს თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეულ შესაძლო უზუსტობაზე, ასევე აუდიტორული მტკიცებულებების კრიტიკულ შეფასებას.

პროფესიული სკეპტიციზმი (მგსს 3000-ის (გადასინჯული) კონტექსტში) - გარკვეული მიდგომა/პოზიცია სამუშაოს შესრულების მიმართ, რომელიც გულისხმობს კრიტიკულ აზროვნებასა და სიფრთხილის გამოჩენას ისეთ

---

¹⁹ ხკსს 1 - „ხარისხის კონტროლი ფირმებისთვის, რომლებიც ასრულებენ ფინანსური ანგარიშგების აუდიტსა და მიმოხილვას და სხვა სახის მარწმუნებელი და დაკავშირებული მომსახურების გარიგებებს“.

პირობებთან მიმართებით, რომლებიც შეიძლება მიანიშნებდეს შესაძლო უზუსტობაზე, ასევე მტკიცებულებების კრიტიკულ შეფასებას.

პროფორმა კორექტირებები – დაუკორექტირებელ ფინანსურ ინფორმაციასთან მიმართებაში, ამგვარი კორექტირებები მოიცავს:

- (i) დაუკორექტირებელ ფინანსურ ინფორმაციაში შეტანილ კორექტირებებს, რომლებიც გვიჩვენებს მნიშვნელოვანი მოვლენის ან სამეურნეო ოპერაციის (შემდგომში „მოვლენა“ ან „ოპერაცია“) გავლენას ისე, თითქოს ეს მოვლენა მოხდა ან ეს ოპერაცია განხორციელდა ადრე, ილუსტრაციის მიზნებისთვის შერჩეული თარიღისთვის; და
- (ii) დაუკორექტირებელ ფინანსურ ინფორმაციაში შეტანილ კორექტირებებს, რომლებიც აუცილებელია პროფორმა ფინანსური ინფორმაციის კომპილაციისთვის ისეთი საფუძვლით, რომელიც შეესაბამება ანგარიშვალდებული სამეურნეო სუბიექტის („სამეურნეო სუბიექტი“) ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლებს და ამ საფუძვლების მიხედვით განსაზღვრულ მის სააღრიცხვო პოლიტიკას.

პროფორმა ინფორმაციის კორექტირებები მოიცავს შესაბამის ფინანსურ ინფორმაციას სამეურნეო სუბიექტის შესახებ, რომელიც შეძენილია ან შეძენას ექვემდებარება („შეძენილი საწარმო“), ან სამეურნეო სუბიექტის შესახებ, რომლის აქტივებიც გასხვისებულია ან გასხვისებას ექვემდებარება („გასხვისებული საწარმო“), იმ მოცულობით, რა მოცულობითაც ეს ინფორმაცია გამოიყენება პროფორმა ფინანსური ინფორმაციის კომპილაციისთვის (შემდგომში „შეძენილი საწარმოს ან გასხვისებული საწარმოს ფინანსური ინფორმაცია“).

პროფორმა ფინანსური ინფორმაცია – ფინანსური ინფორმაცია, რომელიც წარმოდგენილია კორექტირებებთან ერთად, დაუკორექტირებელ ფინანსურ ინფორმაციაზე ამა თუ იმ მოვლენის ან ოპერაციის გავლენის საილუსტრაციოდ, რასაც ადგილი ექნებოდა იმ შემთხვევაში, თუ ეს მოვლენა მოხდებოდა ან ეს ოპერაცია განხორციელდებოდა ადრე, ილუსტრაციის მიზნებისთვის შერჩეული თარიღისთვის. წინამდებარე მგს-ში იგულისხმება, რომ პროფორმა ფინანსური ინფორმაცია წარმოდგენილია სვეტისებური ფორმატით, რომელიც მოიცავს (ა) დაუკორექტირებელ ფინანსურ ინფორმაციას; (ბ) პროფორმა კორექტირებებს; და (გ) საბოლოო სვეტს, მიღებული პროფორმა ინფორმაციისთვის.

რაოდენობრივი შეფასება – სამეურნეო სუბიექტთან პირდაპირ ან არაპირდაპირ დაკავშირებული სათბურის გაზების რაოდენობის განსაზღვრის პროცესი, რომელიც გაიფრქვა ატმოსფეროში (ან მოცილებულ იქნა ატმოსფეროდან) ემისიის კონკრეტული წყაროების, ან კონკრეტული მშთანთქმელების მიხედვით.

* *რისკის შესაფასებელი პროცედურები* – აუდიტორული პროცედურები, რომლებიც ტარდება სამეურნეო სუბიექტისა და მისი გარემოს, მათ შორის, მისი შიდა კონტროლის შესახებ წარმოდგენის შესაქმნელად, თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის რისკების გამოსავლენად და შესაფასებლად, ფინანსური ანგარიშგებისა და კონკრეტული მტკიცებების დონეზე.

* *რწმუნება* - (იხ. დასაბუთებული რწმუნება)

* *გამიზნული მომხმარებლები* - პიროვნება (პიროვნებები), ან ორგანიზაცია (ორგანიზაციები) ან პიროვნებების ან ორგანიზაციების ჯგუფ(ებ)ი, რომლებიც გამოიყენებენ მარწმუნებელ ანგარიშს პრაქტიკოსის ვარაუდით. ზოგიერთ შემთხვევაში, შეიძლება არსებობდნენ სხვა გამიზნული მომხმარებლებიც, მათ გარდა, ვისთვისაც განკუთვნილია მარწმუნებელი ანგარიში.

* *სააღრიცხვო შეფასება* - ფულადი სიდიდე, რომლის მიახლოებითი მნიშვნელობის განსაზღვრაზე ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლების მოთხოვნების შესაბამისად, გავლენას ახდენს შეფასების განუსაზღვრელობა.

* *სააღრიცხვო შეფასების შედეგი* – სააღრიცხვო შეფასების ფაქტობრივი ფულადი სიდიდე, რომელიც გამოთვლილია შესაბამისი ოპერაცი(ებ)ის, მოვლენ(ებ)ის ან პირობ(ებ)ის შედეგების მიხედვით, რომლებიც განხილული იყო სააღრიცხვო შეფასების გამოთვლისას.

საბაზისო წელი – კონკრეტული წელი ან მრავალი წლის საშუალო, რომელსაც უდარებენ სამეურნეო სუბიექტის ემისიებს წლების განმავლობაში.

* *საერთო დანიშნულების ფინანსური ანგარიშგება* – საერთო დანიშნულების ფინანსური ანგარიშგების წარდგენისთვის დადგენილი საფუძვლების შესაბამისად მომზადებული ფინანსური ანგარიშგება.

* *საერთო დანიშნულების საფუძვლები* – ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის საფუძვლები, რომლებიც შემუშავებულია ფინანსურ ინფორმაციაზე ფართო სპექტრის მომხმარებელთა საერთო მოთხოვნილების დასაკმაყოფილებლად. ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის საფუძვლები შეიძლება იყოს სამართლიანი წარდგენის საფუძვლები ან შესაბამისობის საფუძვლები.

ტერმინი „სამართლიანი წარდგენის საფუძვლები“ გამოიყენება ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის ისეთი საფუძვლების აღსანიშნავად, რომელიც მოითხოვს ამ საფუძვლების მოთხოვნების დაცვას და:

ა) აღიარებს, აშკარად თუ ნაგულისხმევი სახით, რომ ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანად ასახვის მისაღწევად, შეიძლება საჭირო გახდეს ხელმძღვანელობის მხრიდან იმაზე მეტი ინფორ-

მაციის გამჟღავნება, ვიდრე ამას კონკრეტულად მოითხოვს მოცემული საფუძვლები; ან

- ბ) აშკარად აღიარებს, რომ სამართლიანი წარდგენის მისაღწევად, შეიძლება საჭირო გახდეს ხელმძღვანელობის მხრიდან მოცემული საფუძვლების რომელიმე მოთხოვნიდან გადახვევა. იგულისხმება, რომ ასეთ გადახვევას ადგილი ექნება მხოლოდ განსაკუთრებით იშვიათ გარემოებებში.

ტერმინი „შესაბამისობის საფუძვლები“ გამოიყენება ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის ისეთი საფუძვლების აღსანიშნავად, რომელიც მოითხოვს მოცემული საფუძვლების მოთხოვნების დაცვას, მაგრამ არ შეიცავს ზემოთ განხილულ (ა) და (ბ) აღიარებას.²⁰

საერთო კონტროლი საინფორმაციო ტექნოლოგიურ სისტემებში - პოლიტიკა და პროცედურები, რომლებიც დაკავშირებულია მრავალ პროგრამასთან და ხელს უწყობს გამოყენებითი კონტროლის პროცედურების ეფექტიან მუშაობას იმით, რომ უზრუნველყოფს საინფორმაციო სისტემების სათანადო ფუნქციონირებას უწყვეტად. საინფორმაციო ტექნოლოგიური სისტემების საერთო კონტროლის საშუალებები, საზოგადოდ, მოიცავს კონტროლის განხორციელებას მონაცემთა ცენტრსა და ქსელის ოპერაციებზე; სისტემის პროგრამული უზრუნველყოფის შექმნაზე, შეცვლასა და ექსპლუატაციაზე; სისტემაში შესვლის უსაფრთხოებაზე და პროგრამული სისტემის შექმნაზე, დამუშავებასა და ექსპლუატაციაზე.

*საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტერი*²¹ - ნებისმიერი პროფესიონალი ბუღალტერი, მისი ფუნქციონალური კლასიფიკაციის მიუხედავად (მაგ., აუდიტი, გადასახადები ან კონსულტაციები) ფირმაში, რომელიც პროფესიულ მომსახურებას ეწევა. ეს ტერმინი გამოიყენება საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტრების ფირმის აღსანიშნავად.

*† *შესაფერისი ეთიკური მოთხოვნები* - ეთიკური ნორმები, რომლებიც ვრცელდება გარიგების გუნდსა და გარიგების ხარისხის კონტროლის მიმომხილველზე. ეს მოთხოვნები, ძირითადად, მოიცავს ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს *პროფესიონალი ბუღალტრების ეთიკის კოდექსის* (ა) და (ბ) ნაწილებს და ასევე ეროვნული კანონმდებლობით დადგენილ ეთიკურ ნორმებს, რომლებიც ამ ეთიკის კოდექსის ნორმებზე უფრო მკაცრია. მგსს 2400-ის (გადასინჯული) კონტექსტში - ეთიკური მოთხოვნები, რომლებიც ვრცელდება გარიგების

²⁰ ასს 200, პუნქტი 13(ა).

²¹ როგორც განმარტებულია ბესსს-ის პროფესიონალი ბუღალტრების ეთიკის კოდექსში.

გუნდზე მიმოხილვის გარიგების შესრულებისას. ეს მოთხოვნები, როგორც წესი, მოიცავს ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს *პროფესიონალი ბუღალტრების ეთიკის კოდექსის* (ა) და (ბ) ნაწილებს და ასევე ეროვნული კანონმდებლობით დადგენილ ეთიკურ ნორმებს, რომლებიც ამ ეთიკის კოდექსის ნორმებზე უფრო მკაცრია. დმსს 4410 (გადასინჯული) კონტექსტში - ეთიკური მოთხოვნები, რომლებიც ვრცელდება გარიგების გუნდზე კომპილაციური გარიგების შესრულების დროს. ეს მოთხოვნები, როგორც წესი, მოიცავს ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს *პროფესიონალი ბუღალტრების ეთიკის კოდექსის* (ა) და (ბ) ნაწილებს (გარდა 290-ე განყოფილებისა - „*დამოუკიდებლობა - აუდიტი და მიმოხილვის გარიგებები*“ და 291-ე განყოფილების - „*დამოუკიდებლობა - სხვა მარწმუნებელი გარიგებები*“) და ასევე ეროვნული კანონმდებლობით დადგენილ ეთიკურ ნორმებს, რომლებიც ამ ეთიკის კოდექსის ნორმებზე უფრო მკაცრია.

სათბურის გაზები - ნახშიროჟანგი (HO₂) და ნებისმიერი სხვა გაზები, რომლებიც სათანადო კრიტერიუმების თანახმად, უნდა აისახოს სათბურის გაზების ემისიების ანგარიშში, როგორცაა მაგალითად: მეთანი, აზოტის ქვეჟანგი; გოგირდის ჰექსაფტორიდი; ჰიდროფტორნახშირბადები; პერფტორნახშირბადები და ქლორფტორნახშირბადები. ნახშიროჟანგის გარდა სხვა გაზები ხშირად გამოისახება, როგორც ნახშიროჟანგის ექვივალენტები (HO₂-ე).

საინფორმაციო-ტექნოლოგიური გარემო - პოლიტიკა და პროცედურები, რომლებიც დანერგილი აქვს სამეურნეო სუბიექტს, ასევე საინფორმაციო ტექნოლოგიური ინფრასტრუქტურა (ტექნიკური უზრუნველყოფა, საოპერაციო სისტემები და სხვ.) და პროგრამული უზრუნველყოფა, რომლებიც გამოიყენება სამეურნეო სუბიექტის ოპერაციების განსახორციელებლად და დასახული სტრატეგიების პრაქტიკაში რეალიზებისთვის.

* *საკმარისობა (აუდიტორული მტკიცებულებების)* - აუდიტორული მტკიცებულებების რაოდენობის საზომი. აუდიტორული მტკიცებულებების საჭირო რაოდენობაზე გავლენას ახდენს არსებითი უზუსტობის რისკების აუდიტორისეული შეფასება და ასევე ამგვარი აუდიტორული მტკიცებულებების ხარისხი.

* *სამართლიანი წარდგენის საფუძვლები* - (იხ. *ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლები და საერთო დანიშნულების საფუძვლები*)

სამეურნეო სუბიექტი (მგსს 3410-ის კონტექსტში) - იურიდიული პირი, ეკონომიკური ერთეული, ან იურიდიული პირის ან ეკონომიკური ერთეულის იდენტიფიცირებადი ნაწილი (მაგალითად, ერთი ქარხანა ან სხვა სახის სივრცე, როგორცაა ნაგავსაყრელის ტერიტორია), ან

იურიდიული ან სხვა ტიპის ერთეულების ან მათი ნაწილების ერთობლიობა (მაგალითად, ერთობლივი საწარმო), რომელთანაც დაკავშირებულია ანგარიშში ასახული სათბურის გაზის ემისიები.

სამეურნეო სუბიექტის რისკის შესაფასებელი პროცედურული პროცესი (შიდა კონტროლის ერთ-ერთი კომპონენტი) - სამეურნეო სუბიექტის პროცედურული პროცესი, რომელიც განკუთვნილია ფინანსური ანგარიშგების მომზადების მიზნების შესაფერისი ბიზნესის რისკების გამოსავლენად, ამ რისკებზე რეაგირების ღონისძიებებისა და მათი შედეგების განსაზღვრის შესახებ გადაწყვეტილებების მისაღებად.

* *სამუშაო არსებობა* - აღნიშნავს აუდიტორის მიერ დადგენილ სიდიდეს (თანხას) ან სიდიდეებს (თანხებს), რომელიც ნაკლებია მთლიანი ფინანსური ანგარიშგებისთვის დადგენილ არსებობის დონეზე და განკუთვნილია იმისათვის, რომ მისაღებ დონემდე შემცირდეს იმის ალბათობა, რომ შეუსწორებელი და გამოუვლენელი უზუსტობების ჯამური სიდიდე გადააჭარბებს მთლიანი ფინანსური ანგარიშგებისათვის დადგენილ არსებობას. საჭიროების შემთხვევაში, სამუშაო არსებობა ასევე აღნიშნავს აუდიტორის მიერ დადგენილ სიდიდეს (თანხას) ან სიდიდეებს (თანხებს), რომელიც ნაკლებია კონკრეტული კატეგორიების ოპერაციების, ანგარიშთა ნაშთების ან განმარტებითი შენიშვნებისათვის დადგენილ არსებობის დონეზე ან დონეებზე.

* *საწყისი ნაშთები* - იმ ანგარიშების ნაშთები, რომლებიც არსებობდა საანგარიშგებო პერიოდის დასაწყისში. საწყისი ნაშთები ეყრდნობა წინა პერიოდის საბოლოო ნაშთებს და ასახავს წინა პერიოდების სამეურნეო ოპერაციებისა და მოვლენების და წინა პერიოდში გამოყენებული სააღრიცხვო პოლიტიკის შედეგებს. საწყისი ნაშთები ასევე მოიცავს საანგარიშგებო პერიოდის დასაწყისში არსებულ ისეთ საკითხებს, რომელთა გამჟღავნებაც მოითხოვება ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნებში, როგორცაა, მაგალითად, პირობითი და სახელშეკრულებო ვალდებულებები.

სახელმწიფო სექტორი - აღნიშნავს ეროვნულ მთავრობას, რეგიონალურ (მაგალითად, შტატის, პროვინციის, ტერიტორიული ერთეულის) ხელისუფლებას, ადგილობრივ (ქალაქებისა და რაიონული ცენტრების) ხელისუფლებას და მათთან დაკავშირებულ სამთავრობო დაწესებულებებს (მაგალითად, სააგენტოებს, საბჭოებს, კომისიებსა და საწარმოებს).

* *სპეციალური დანიშნულების ფინანსური ანგარიშგება* - ფინანსური ანგარიშგება, რომელიც მომზადებულია სპეციალური დანიშნულების საფუძვლების შესაბამისად.

* *სპეციალური დანიშნულების საფუძვლები* - ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის საფუძვლები, რომლებიც განკუთვნილია ფინანსურ ინფორმაციაზე სპეციფიკური მომხმარებლების მოთხოვნილებების დასაკმა-

ყოფილებლად. ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის საფუძვლები შეიძლება იყოს სამართლიანი წარდგენის საფუძვლები, ან შესაბამისობის საფუძვლები²².

* *სტატისტიკური შერჩევა* - შერჩევის ნებისმიერი მიდგომა, რომელსაც ახასიათებს შემდეგი ნიშნები:

- ა) შერჩევითი ერთობლიობის მუხლების შემთხვევითი შერჩევა; და
- ბ) ალბათობის თეორიის გამოყენება შერჩევითი ერთობლიობის შედეგების შესაფასებლად, მათ შორის შერჩევის რისკის გასაზომად;

შერჩევის ისეთი მიდგომა, რომელსაც არ ახასიათებს (ა) და (ბ) ქვეპუნქტების ნიშნები, მიიჩნევა არასტატისტიკურ შერჩევად

* *სტრატეგიკაცია* - გენერალური ერთობლიობის ქვეერთობლიობებად დაყოფის პროცესი, როდესაც თითოეული ქვეერთობლიობა წარმოადგენს მსგავსი მახასიათებლების მქონე (ხშირად ფულადი ღირებულება) შერჩევის ერთეულების ჯგუფს.

* *სხვა გარემოებათა ამსახველი აბზაცი* – აუდიტორის დასკვნაში ჩართული აბზაცი, რომელიც ეხება საკითხს, რომელიც წარდგენილი არ არის ფინანსურ ანგარიშგებაში, არც ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნებშია განმარტებული, მაგრამ მომხმარებლებისთვის აუცილებელია აუდიტის, აუდიტორის პასუხისმგებლობების ან აუდიტორის დასკვნის გასაგებად.

* *სხვა ინფორმაცია* – ფინანსური ან არაფინანსური ინფორმაცია (გარდა ფინანსური ანგარიშგებისა და მასზე გაცემული აუდიტორის დასკვნისა), რომელიც აუდიტირებული ფინანსური ანგარიშგებისა და მასზე გაცემული აუდიტორის დასკვნის შემცველ დოკუმენტებშია ასახული, კანონმდებლობის მოთხოვნების ან ტრადიციის შესაბამისად.

სხვა ინფორმაცია (მგსს 3000 (გადასინჯული) კონტექსტში) – ინფორმაცია (გარდა განსახილველი საგნის ინფორმაციისა და შესაბამისი მარწმუნებელი ანგარიშისა), რომელიც კანონმდებლობის ან ტრადიციის შესაბამისად ასახულია განსახილველი საგნის ინფორმაციისა და მასზე გაცემული მარწმუნებელი ანგარიშის შემცველ დოკუმენტში.

* *უზუსტობა* – განსხვავება, რომელიც არსებობს ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილი მუხლის თანხაში, კლასიფიკაციაში, წარდგენაში, ან შესაბამის ახსნა-განმარტებაში და იმ თანხას, კლასიფიკაციას, წარდგენას, ან შესაბამის ახსნა-განმარტებას შორის, რაც ამ მუხლისთვის მოითხოვება ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლების შესაბამისად.

---

²² ასს 200, პუნქტი 13(ა).

მისად. უზუსტობა შეიძლება გამოწვეული იყოს შეცდომის ან თაღლითობის შედეგად.

როდესაც აუდიტორი მოსაზრებას გამოთქვამს იმის შესახებ, სამართლიანად არის თუ არა წარდგენილი ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, ან ასახავს თუ არა უტყუარ და სამართლიან თვალსაზრისს ფინანსური ანგარიშგება, უზუსტობები ასევე მოიცავს სიდიდის, კლასიფიკაციის, წარდგენის, ან განმარტებით შენიშვნებში გამჟღავნებული ინფორმაციის კორექტირებებსაც, რომლებიც, აუდიტორის აზრით, აუცილებლად შესატანია იმისათვის, რომ ფინანსური ანგარიშგება სამართლიანად იყოს წარდგენილი, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, ან ფინანსური ანგარიშგება ასახავდეს უტყუარ და სამართლიან თვალსაზრისს.

მგს 3000-ის კონტექსტში, უზუსტობა განმარტებულია შემდეგნაირად: განსხვავება განსახილველი საგნის ინფორმაციასა და კრიტერიუმების გამოყენებით სათანადოდ შეფასებულ ან გაზომილ განსახილველ საგანს შორის. უზუსტობები შეიძლება იყოს წინასწარ განზრახული ან უნებლიე, ხარისხობრივი ან რაოდენობრივი და მოიცავს ინფორმაციის გამოტოვებასაც.

დმს 4410-ის (გადასინჯული) კონტექსტში, უზუსტობა განმარტებულია შემდეგნაირად: განსხვავება ფინანსური ინფორმაციის ამა თუ იმ მუხლის სიდიდეს, კლასიფიკაციას, წარდგენას, ან მის შესახებ განმარტებით შენიშვნებში გამჟღავნებულ ინფორმაციასა და იმ სიდიდეს, კლასიფიკაციას, წარდგენას, ან მის შესახებ განმარტებით შენიშვნებში გასამჟღავნებელ ინფორმაციას შორის, რომელიც მოითხოვება ამ მუხლისთვის ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლების მოთხოვნების შესაბამისად. უზუსტობა შეიძლება გამოწვეული იყოს შეცდომის ან თაღლითობის შედეგად.

როდესაც ფინანსური ინფორმაცია მომზადებულია სამართლიანი წარდგენის საფუძვლების შესაბამისად, უზუსტობები ასევე მოიცავს მუხლის სიდიდის, კლასიფიკაციის, წარდგენის, ან განმარტებით შენიშვნებში გამჟღავნებული ინფორმაციის კორექტირებებსაც, რომლებიც, პრაქტიკოსის აზრით, აუცილებლად შესატანია, რათა ფინანსური ინფორმაცია სამართლიანად იყოს წარდგენილი, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, ან ფინანსური ინფორმაცია ასახავდეს უტყუარ და სამართლიან თვალსაზრისს.

უზუსტობა სხვა ინფორმაციაში - უზუსტობა სხვა ინფორმაციაში მაშინ არსებობს, როდესაც ეს ინფორმაცია არასწორადაა წარმოდგენილი ან სხვა მხრივ არის შეცდომაში შემყვანი (მათ შორის, იმის გამო, რომ გამოტოვებულია ან ბუნდოვნად არის წარმოდგენილი ისეთი ინფორმაცია,

რომელიც აუცილებელია სხვა ინფორმაციაში განხილული საკითხის სათანადოდ გასაგებად).

ტესტი - პროცედურების გამოყენება გენერალური ერთობლიობის ზოგიერთი ან ყველა მუხლის მიმართ.

* *უარყოფითი დასტურის მოთხოვნა* - მოთხოვნა იმისა, რომ დამადასტურებელმა მხარემ უშუალოდ აუდიტორს უპასუხოს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ დამადასტურებელი მხარე არ ეთანხმება დასტურის მოთხოვნაში მოცემულ ინფორმაციას.

* *უპასუხოდ დატოვებული მოთხოვნა* - დადებითი დასტურის მოთხოვნის შემთხვევაში დამადასტურებელი მხარის მიერ დასტურის მოთხოვნაზე პასუხის არგაცემა ან სრული პასუხის არგაცემა, ან უკანდაბრუნებული მოთხოვნა, რომელიც ადრესატს არ მიუღია.

*უშუალო დახმარება - შიდა აუდიტორების გამოყენება აუდიტორული პროცედურების ჩასატარებლად, როდესაც შიდა აუდიტორები მუშაობენ გარე აუდიტორის ხელმძღვანელობით, მისი ზედამხედველობით და შიდა აუდიტორების მიერ შესრულებულ სამუშაოს იხილავს გარე აუდიტორი.

ფასიანი ქაღალდების პროსპექტი - საკანონმდებლო ან მარეგულირებელი მოთხოვნების საფუძველზე გამოცემული დოკუმენტი, რომელიც დაკავშირებულია სამეურნეო სუბიექტის ფასიან ქაღალდებთან, რომლის მიხედვითაც, როგორც ივარაუდება, მესამე მხარემ უნდა მიიღოს საინვესტიციო გადაწყვეტილება.

* *ფაქტის უზუსტობა (სხვა ინფორმაციასთან მიმართებაში, მგსს 3000 (გადასინჯული) კონტექსტში)* - სხვა ინფორმაცია, რომელიც დაკავშირებული არ არის განსახილველი საგნის ინფორმაციაში ან მარწმუნებელ ანგარიშში ასახულ საკითხებთან, მაგრამ თვითონ არასწორად არის შედგენილი ან წარდგენილი. ფაქტის არსებობა უზუსტობამ შეიძლება ეჭვს ქვეშ დააყენოს იმ დოკუმენტის საიმედოობა, რომელიც შეიცავს განსახილველი საგნის ინფორმაციას.

* *ფინანსური ანგარიშგება* - სტრუქტურული სახით წარმოდგენილი გასული პერიოდის ფინანსური ინფორმაცია, მათ შორის, შესაბამისი ახსნა-განმარტებები, რაც მიზნად ისახავს სამეურნეო სუბიექტის იმ ეკონომიკური რესურსების ან ვალდებულებების შესახებ ინფორმირებას, რომელიც არსებობს დროის გარკვეული მომენტისთვის, ან გარკვეული პერიოდის განმავლობაში მათში მომხდარი ცვლილებების ინფორმირებას, ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის საფუძველების შესაბამისად. ტერმინი „ფინანსური ანგარიშგება“, ჩვეულებრივ, ეხება ფინანსური ანგარიშგების სრულ პაკეტს, როგორც ეს დადგენილია ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძველების მოთხოვნებით, მაგრამ ასევე შეიძლება

აღნიშნავდეს რომელიმე ერთ ფინანსურ ანგარიშგებასაც. შესაბამისი ახსნა-განმარტებები მოიცავს განმარტებითი ან აღწერილობითი ხასიათის ინფორმაციას, რომელიც, როგორც მოითხოვება, ან ამკარად ან ნაგულისხმევი სახით არის ნებადართული ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლების შესაბამისად, იმგვარად არის წარმოდგენილი ფინანსურ ანგარიშგებაში, ან ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნებში, ან გაერთიანებულია ფინანსურ ანგარიშგებაში ან ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნებში სხვა დოკუმენტზე მითითების გზით, სადაც ეს ინფორმაციაა მოცემული.

* *ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლები* – ხელმძღვანელობის და, სადაც შესაფერისია, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების მიერ ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად გამოყენებული ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის საფუძვლები, რომელიც მისაღებია სამეურნეო სუბიექტის ხასიათისა და ფინანსური ანგარიშგების მომზადების მიზნის გათვალისწინებით, ან, რომლის გამოყენებაც მოითხოვება კანონმდებლობით. დმსს 4410-ის (გადასინჯული)²³ კონტექსტში, ფინანსური ანგარიშგების ნაცვლად იგულისხმება ფინანსური ინფორმაცია.

* *ფინანსური ანგარიშგების ელემენტი (ასს 805-ის²⁴ კონტექსტში)* - ფინანსური ანგარიშგების ელემენტი, ან ანგარიში, ან მუხლი.

* *ფინანსური ანგარიშგების თარიღი* - ფინანსური ანგარიშგებით მოცული ბოლო საანგარიშგებო პერიოდის დამთავრების თარიღი.

* *ფინანსური ანგარიშგების დამტკიცების თარიღი* - თარიღი, როდესაც სათანადო უფლებამოსილების მქონე პირები ადასტურებენ, რომ მომზადებულია სამეურნეო სუბიექტის ფინანსური ანგარიშგების შემადგენელი ყველა ანგარიში, შესაბამისი განმარტებითი შენიშვნების ჩათვლით და პასუხისმგებლობას იღებენ ამ ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

* *ფინანსური ანგარიშგების გამოცემის თარიღი* - თარიღი, როდესაც აუდიტორის დასკვნა და აუდიტირებული ფინანსური ანგარიშგება ხელმისაწვდომი ხდება მესამე მხარეებისათვის.

* *ფინანსური ანგარიშგების შესაფერისი საინფორმაციო სისტემა* - შიდა კონტროლის კომპონენტი, რომელიც მოიცავს ფინანსური ანგარიშგების მომზადების სისტემას და შედგება ისეთი პროცედურებისა და ჩანაწერებისგან, რომლებიც განკუთვნილია სამეურნეო სუბიექტის ოპერა-

²³ დმსს 4410 (გადასინჯული) - „კომპილაციური გარიგებები“.

²⁴ ასს 805 - „სპეციფიკური საკითხები - ერთი ფინანსური ანგარიშგებისა და ფინანსური ანგარიშგების კონკრეტული ელემენტების, ანგარიშების ან მუხლების აუდიტი“.

ციების (ასევე მოვლენებისა და პრობემების) ინიცირების, დოკუმენტირების, დამუშავებისა და ანგარიშგებისთვის და შესაბამისი აქტივების, ვალდებულებებისა და საკუთარი კაპიტალის მიმართ ანგარიშვალდებულების უზრუნველსაყოფად.

* *ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტები* - ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს მიერ გამოცემული ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტები.

**†* ფირმა - ინდივიდუალური პრაქტიკოსი, ამხანაგობა, კორპორაცია ან ინდივიდუალური პრაქტიკოსების სხვა ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ერთეული. საჭიროების შემთხვევაში, ტერმინში „ფირმა“ იგულისხმება სახელმწიფო სექტორის ეკვივალენტური ტერმინი.

* *ქვემომსახურე ორგანიზაცია* - მომსახურე ორგანიზაცია, რომელსაც იყენებს სხვა მომსახურე ორგანიზაცია მომხმარებელი სამეურნეო სუბიექტებისთვის ზოგიერთი ისეთი ტიპის მომსახურების შესასრულებლად, რომელიც, სავარაუდოდ, წარმოადგენს ამ სამეურნეო სუბიექტების ფინანსურ ანგარიშგებასთან დაკავშირებული საკუთარი საინფორმაციო სისტემების ნაწილს.

ქვემომსახურე ორგანიზაცია - (მგსს 3402-ის კონტექსტში) - მომსახურე ორგანიზაცია, რომელსაც იყენებს სხვა მომსახურე ორგანიზაცია მომხმარებელი სამეურნეო სუბიექტებისთვის ზოგიერთი ისეთი ტიპის მომსახურების შესასრულებლად, რომელიც, სავარაუდოდ, წარმოადგენს ამ სამეურნეო სუბიექტების ფინანსურ ანგარიშგებასთან დაკავშირებული საკუთარი შიდა კონტროლის სისტემის ნაწილს.

ქვემომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის საშუალებები – ქვემომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის საშუალებები, რომელთა მიზანია კონტროლის მიზნის მიღწევის შესახებ დასაბუთებული რწმუნების მოპოვება.

ქვემომსახურე ორგანიზაციის მომსახურების გათვალისწინების მეთოდი *ქვემომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის გარეშე* (კონტროლის გამორიცხვის მეთოდი) – მეთოდი, რომელიც გამოიყენება ქვემომსახურე ორგანიზაციის მიერ გაწეულ მომსახურებასთან მიმართებაში, როდესაც მომსახურე ორგანიზაციის მიერ მომზადებულ საკუთარი სისტემის აღწერაში გათვალისწინებულია ქვემომსახურე ორგანიზაციის მიერ გაწეული მომსახურების ხასიათი, მაგრამ ამ ქვემომსახურე ორგანიზაციის შესაბამისი კონტროლის მიზნები და კონტროლის საშუალებები გათვალისწინებული არ არის მომსახურე ორგანიზაციის საკუთარი სისტემის აღწერაში და არც მომსახურე ორგანიზაციის აუდიტორის სამუშაოს მასშტაბში. მომსახურე ორგანიზაციის მიერ მომზადებული საკუთარი სისტემის აღწერა და მომსახურე ორგანიზაციის აუდიტორის სამუშაოს მასშტაბი მოიცავს მომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის საშუალებებს, რათა გლოსარი

მონიტორინგი განახორციელოს ქვემომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის საშუალებების ეფექტიანობაზე, რაც შეიძლება გულისხმობდეს მომსახურე ორგანიზაციის მიერ ქვემომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის საშუალებების შესახებ გაცემული მარწმუნებელი დასკვნის მიმოხილვას.

ქვემომსახურე ორგანიზაციის მომსახურების გათვალისწინების მეთოდი ქვემომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის ჩათვლით (კონტროლის გათვალისწინების მეთოდი) – მეთოდი, რომელიც გამოიყენება ქვემომსახურე ორგანიზაციის მიერ გაწეულ მომსახურებებთან მიმართებაში, როდესაც მომსახურე ორგანიზაციის მიერ მომზადებულ საკუთარი სისტემის აღწერაში გათვალისწინებულია ქვემომსახურე ორგანიზაციის მიერ გაწეული მომსახურების ხასიათი და, გარდა ამისა, ამ ქვემომსახურე ორგანიზაციის შესაბამისი კონტროლის მიზნებიც და დაკავშირებული კონტროლის საშუალებებიც გათვალისწინებულია მომსახურე ორგანიზაციის მიერ მომზადებულ საკუთარი სისტემის აღწერაში და ასევე მომსახურე ორგანიზაციის აუდიტორის სამუშაოს მასშტაბში.

*† *ქსელი* - მსხვილი სტრუქტურა:

- ა) შექმნილია თანამშრომლობისთვის და
- ბ) აშკარად მიზნად ისახავს მოგების ან დანახარჯების განაწილებას, ან გააჩნია საერთო საკუთრება, საერთო კონტროლის ან მართვის სისტემა, საერთო ხარისხის კონტროლის პოლიტიკა და პროცედურები, ბიზნესის საერთო სტრატეგია, იყენებს საერთო საფირმო ნიშანს ან პროფესიული რესურსების მნიშვნელოვან ნაწილს.

*† *ქსელის ფორმა* - ფორმა ან ერთეული, რომელიც მიეკუთვნება ფირმების ქსელს.

* *ყოვლისმომცველი* – ტერმინი, რომელიც გამოიყენება უზუსტობების კონტექსტში, ფინანსურ ანგარიშგებაზე უზუსტობების გავლენის აღწერისათვის ან ფინანსურ ანგარიშგებაზე იმ უზუსტობების შესაძლო გავლენის აღწერისათვის, თუ ასეთი არსებობს, რომელთა აღმოჩენა ვერ მოხერხდა საკმარისი და შესაფერისი აუდიტორული მტკიცებულებების მოპოვების შეუძლებლობის გამო. ფინანსურ ანგარიშგებაზე უზუსტობის ყოვლისმომცველი გავლენა არის გავლენა, რომელიც აუდიტორის შეფასებით:

- ა) არ შემოიფარგლება მარტო ფინანსური ანგარიშგების ცალკეული ელემენტებით, ანგარიშებით ან მუხლებით;
- ბ) თუ შემოიფარგლება, ეხება ან შეიძლება ეხებოდეს ფინანსური ანგარიშგების არსებით ნაწილს; ან
- გ) ახსნა-განმარტებებთან მიმართებაში, გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს მომხმარებლებისთვის ფინანსური ანგარიშგების გაგების თვალსაზრისით.

შეზღუდვების სისტემა და კვოტებით ვაჭრობა – სისტემა, რომელიც ადგენს ემისიების საერთო ზღვრებს, ითვალისწინებს ემისიების ნებართვების (კვოტების) განაწილებას მონაწილეებს შორის და უფლებას აძლევს მათ ივაჭრონ ერთმანეთთან კვოტებითა და ემისიების კრედიტებით.

შეზღუდული რწმუნება (მგსს 2400-ის კონტექსტში) — რწმუნების დონე, წინამდებარე მგსს-ის შესაბამისად გამოტანილი პრაქტიკოსის დასკვნის საფუძველი, რომელიც მიიღწევა იმ შემთხვევაში, როდესაც გარიგების რისკი მართალია შემცირებულია მოცემული გარიგების გარემოებებისთვის მისაღებ დონემდე, მაგრამ მაინც უფრო მაღალია დასაბუთებული რწმუნების გარიგების რისკთან შედარებით. მტკიცებულებების მოსაპოვებლად ჩატარებული პროცედურების ხასიათი, ვადები და მოცულობა ერთობლიობაში სულ მცირე იმისთვის მაინც არის საკმარისი, რომ პრაქტიკოსმა მიიღოს რწმუნების გონივრული დონე. იმისათვის, რომ პრაქტიკოსის მიერ მიღწეული რწმუნების დონე გონივრული იყოს, ის, სავარაუდოდ, ხელს უნდა უწყობდეს გამიზნული მომხმარებლების ნდობის დონის ამაღლებას ფინანსური ანგარიშგების შესახებ.

შეზღუდული რწმუნების გარიგება - (იხ. მარწმუნებელი გარიგება)

* *შემდგომი მოვლენები* – მოვლენები, რომლებიც მოხდა ფინანსური ანგარიშგების თარიღსა და აუდიტორის დასკვნის თარიღს შორის დროის პერიოდში; ასევე, ფაქტები, რომელთა შესახებ აუდიტორისათვის ცნობილი გახდა აუდიტორის დასკვნის თარიღის შემდეგ.

* *შერჩევა - (იხ. აუდიტორული შერჩევა)*

* *შერჩევის რისკი* – რისკი იმისა, რომ აუდიტორის დასკვნა, რომელიც ეყრდნობა შერჩევით ერთობლიობას, შესაძლოა განსხვავდებოდეს იმ დასკვნისგან, რომელსაც აუდიტორი გამოიტანდა, თუ იმავე პროცედურებს გენერალურ ერთობლიობაზე ჩაატარებდა. შერჩევის რისკმა შეიძლება გამოიწვიოს ორი ტიპის არასწორი დასკვნის გაკეთება:

- ა) აუდიტორი კონტროლის ტესტის დროს დაასკვნის, რომ კონტროლი იმაზე უფრო ეფექტურია, ვიდრე ეს სინამდვილეშია; ან, ელემენტების ტესტების შემთხვევაში დაასკვნის, რომ არსებითი უზუსტობა არ არსებობს მაშინ, როდესაც სინამდვილეში არსებობს. აუდიტორს უფრო მეტად აწუხებს მსგავსი არასწორი დასკვნა, რადგან ეს მოქმედებს აუდიტის ეფექტიანობაზე და უფრო სავარაუდოა, რომ აუდიტორი არასწორ აუდიტორულ მოსაზრებას ჩამოაყალიბებს;
- ბ) აუდიტორი კონტროლის ტესტის დროს დაასკვნის, რომ კონტროლი უფრო ნაკლებად ეფექტურია, ვიდრე ეს სინამდვილეშია, ან ელემენტების ტესტების შემთხვევაში დაასკვნის, რომ არსებითი

უზუსტობა არსებობს, მაშინ, როდესაც სინამდვილეში არ არსებობს. ასეთი ტიპის არასწორი დასკვნა მოქმედებს აუდიტის მწარმოებლურობაზე, რადგან, ჩვეულებრივ, მოითხოვს დამატებითი სამუშაოების ჩატარებას იმის დასადგენად, რომ თავდაპირველი დასკვნები არასწორი იყო.

* *შერჩევის ერთეული* - გენერალური ერთობლიობის შემადგენელი ინდივიდუალური მუხლები.

* *შესაბამისი მონაცემები* – შესადარისი ინფორმაცია, როდესაც წინა პერიოდის თანხები და სხვა განმარტებები ჩართულია როგორც მიმდინარე პერიოდის ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელი ნაწილი და განხილულ უნდა იქნეს მხოლოდ მიმდინარე პერიოდის თანხებთან და სხვა განმარტებებთან (ე.წ. „მიმდინარე პერიოდის მონაცემები“) კავშირში. შესაბამისი თანხებისა და განმარტებების დეტალიზების დონე, ძირითადად, განისაზღვრება იმის მიხედვით, რამდენად მნიშვნელოვანია ისინი მიმდინარე პერიოდის მონაცემების გასაგებად.

შესაბამისი განსახილველი საგანი - ფენომენი, რომელიც იზომება ან ფასდება კრიტერიუმების გამოყენებით.

* *შესაბამისობის საფუძვლები* - (იხ. *ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლები და საერთო დანიშნულების საფუძვლები*)

* *შესადარისი ფინანსური ანგარიშგება* – შესადარისი ინფორმაცია, სადაც წინა პერიოდის თანხები და სხვა განმარტებები ასახულია მიმდინარე პერიოდის ფინანსურ ანგარიშგებასთან შედარების მიზნით, მაგრამ თუ მათი აუდიტი ჩატარებულია, მინიშნებულია აუდიტორის მოსაზრებაში. ზემოაღნიშნულ შესადარის ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილი ინფორმაციის დეტალიზაციის დონე მიმდინარე პერიოდის ფინანსური ანგარიშგებაში წარმოდგენილი ინფორმაციის დეტალიზაციის დონის შესადარისია.

* *შესადარისი ინფორმაცია* – ფინანსურ ანგარიშგებაში ერთ ან რამდენიმე გასულ პერიოდთან მიმართებით ასახული თანხები და ახსნა-განმარტებები, ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლების შესაბამისად.

* *შესაფერისობა (აუდიტორული მტკიცებულებების)* - აუდიტორული მტკიცებულების ხარისხის საზომი, რაც გვიჩვენებს, რამდენად რელევანტური და საიმედოა აუდიტორული მტკიცებულება აუდიტორის დასკვნების დასასაბუთებლად, რომელსაც ეყრდნობა მისი მოსაზრება.

†* *შესაფერისი კვალიფიკაციის გარე პიროვნება* - ფირმასთან მიმართებაში ნებისმიერი გარეშე პირი, რომელსაც გააჩნია იმის უნარი და კომპეტენცია, რომ იმოქმედოს როგორც გარიგების პარტნიორმა, მაგალითად, სხვა

ფირმის პარტნიორი, ან თანამშრომელი ბუღალტერთა პროფესიული ორგანიზაციის (შესაფერისი გამოცდილების), რომლის წევრებს უფლება აქვთ შეასრულონ გასული პერიოდების ფინანსური ინფორმაციის აუდიტი და მიმოხილვა ან სხვა სახის მარწმუნებელი და დაკავშირებული მომსახურების გარიგებები, ან იმ ორგანიზაციის, რომელიც ასრულებს ხარისხის კონტროლის შესაბამის მომსახურებას.

შესაფერისი კრიტერიუმები - (იხ. კრიტერიუმები)

შესაფერისი კრიტერიუმები (მგსს 3410-ის კონტექსტში) – კრიტერიუმები, რომლებიც სამეურნეო სუბიექტმა გამოიყენა ემისიების რაოდენობრივად გამოსახვისა და სათბური გაზის ანგარიშში ასახვისათვის.

შესაფერისი კრიტერიუმები (მგსს 3420-ის კონტექსტში) – პასუხისმგებელი მხარის მიერ პროფორმა ფინანსური ინფორმაციის კომპილაციის დროს გამოყენებული კრიტერიუმები. კრიტერიუმები შეიძლება დადგენილი იყოს სტანდარტების დამდგენი უფლებამოსილი ან აღიარებული ორგანიზაციის მიერ, ან კანონმდებლობით. თუ არ არსებობს დადგენილი კრიტერიუმები, პასუხისმგებელმა მხარემ თვითონ უნდა შეიმუშაოს ისინი.

შესყიდული საკომპენსაციო კვოტები – ემისიის გამოქვითვა, რომლის დროსაც სამეურნეო სუბიექტი ფულს იხდის სხვა სამეურნეო სუბიექტის ემისიების (ემისიების შემცირება) შემცირებისთვის ან სხვა სამეურნეო სუბიექტის მოცილებების (მოცილების გაზრდა) გაზრდისთვის, ჰიპოთეზურ საბაზო სიდიდესთან შედარებით.

* *შეუმჩნევლობის რისკი* - რისკი იმისა, რომ აუდიტორის მიერ აუდიტორული რისკის მისაღებ დაბალ დონემდე შემცირების მიზნით ჩატარებული პროცედურები ვერ გამოავლენს არსებულ უზუსტობას, რომელიც შეიძლება არსებითი იყოს ცალკე აღებული ან სხვა უზუსტობებთან ერთად.

* *შეუსწორებელი უზუსტობები* - უზუსტობები, რომლებიც აუდიტორმა დააგროვა აუდიტის პროცესში და გასწორებული არ არის.

* *შეუსაბამობა (ასს 720-ის კონტექსტში) -* სხვა ინფორმაცია, რომელიც ეწინააღმდეგება აუდიტორულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახულ ინფორმაციას. არსებითმა შეუსაბამობამ შეიძლება ეჭვქვეშ დააყენოს ადრე მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულების საფუძველზე გამოტანილი დასკვნები და, შესაძლოა, ფინანსურ ანგარიშგებაზე აუდიტორის მიერ გამოთქმული მოსაზრების საფუძველიც.

შეფასება - გამოვლენილი რისკების ანალიზი მათი მნიშვნელობის დასადგენად.

* *შეფასების განუსაზღვრელობა* – შეფასების გამოთვლისთვის დამახასიათებელი არასაკმარისი სიზუსტის გავლენა შეფასებაზე.

შეცდომა - შეცდომა ფინანსურ ანგარიშგებაში, რომელიც არ არის განზრახ ჩადენილი, მათ შორის თანხის ან განმარტებითი ხასიათის ინფორმაციის გამოტოვება.

* შიდა აუდიტის განყოფილება - სამეურნეო სუბიექტის განყოფილება/დანაყოფი, რომელიც ასრულებს მარწმუნებელ და საკონსულტაციო მომსახურებას, რომლის მიზანია სამეურნეო სუბიექტის მართვის, რისკების მართვისა და შიდა კონტროლის პროცესების ეფექტიანობის შეფასება და გაუმჯობესება.

შიდა აუდიტორები - პირები, რომლებიც ასრულებენ შიდა აუდიტის განყოფილების ფუნქციებს. შიდა აუდიტორები შეიძლება იყვნენ შიდა აუდიტის ან სხვა ანალოგიური განყოფილების თანამშრომლები.

* შიდა კონტროლი - პროცედურული პროცესი, რომელიც დააპროექტეს, დანერგეს და ამუშავებენ მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირები, ხელმძღვანელობა და სხვა პერსონალი, რათა უზრუნველყონ დასაბუთებული რწმუნება იმისა, რომ მიღწეულია სამეურნეო სუბიექტის მიზნები, რომლებიც ეხება ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის საიმედოობას, ოპერაციების მწარმოებლურობასა და ეფექტიანობას, ასევე მოქმედ კანონმდებლობასა და მარეგულირებელ ნორმებთან შესაბამისობას. ტერმინი „კონტროლი“ ეხება შიდა კონტროლის ერთი ან მეტი კომპონენტის ნებისმიერ ასპექტს.

* შიდა კონტროლის ნაკლოვანება - ნაკლოვანება, რომელიც იმ შემთხვევაში არსებობს, როდესაც:

- ა) კონტროლის პროცედურა ისეთნაირად შემუშავდა, დაინერგა ან ფუნქციონირებს, რომ ვერ უზრუნველყოფს ფინანსური ანგარიშგების უზუსტობების დროულად თავიდან აცილებას, ან გამოვლენასა და გამოსწორებას; ან
- ბ) არ არსებობს კონტროლის პროცედურა, რომელიც აუცილებელია ფინანსური ანგარიშგების უზუსტობების დროულად თავიდან ასაცილებლად, ან გამოსავლენად და გამოსასწორებლად.

* შიდა კონტროლის მნიშვნელოვანი ნაკლოვანება შიდა კონტროლის ნაკლოვანება ან ნაკლოვანებათა ერთობლიობა, რომლებიც, აუდიტორის პროფესიული შეფასებით, იმდენად მნიშვნელოვანია, რომ იმსახურებს მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების ყურადღებას.

შუალედური ფინანსური ინფორმაცია ან ანგარიშგება - ეს არის ფინანსური ინფორმაცია (რომელიც შესაძლოა მცირე იყოს სრულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან შედარებით), რომლის გამოცემა ხდება ფინანსური წლის შუალედური თარიღებისთვის (ჩვეულებრივ, ნახევარწლიურად ან კვარტალურად).

* *ძირითადი პროცედურა* - აუდიტორული პროცედურა, რომელიც განკუთვნილია არსებითი უზუსტობების გამოსავლენად მტკიცების დონეზე. ძირითადი პროცედურა შედგება:

- ა) თითოეული კატეგორიის ოპერაციის, ანგარიშთა ნაშთებისა და ახსნა-განმარტებების ელემენტების ტესტებისა; და
- ბ) ძირითადი ანალიზური პროცედურებისაგან.

* *წინამორბედი აუდიტორი* - სხვა აუდიტური ფირმის აუდიტორი, რომელმაც ჩაატარა სამეურნეო სუბიექტის წინა პერიოდის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი და რომელიც შეცვალა ამჟამინდელმა აუდიტორმა.

* *წინაპირობა, რომელიც ეხება ხელმძღვანელობისა და, სადაც შესაფერისია, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების პასუხისმგებლობას და რომლის საფუძველზეც ტარდება აუდიტი* – გულისხმობს იმ ფაქტს, რომ ხელმძღვანელობამ და, სადაც შესაფერისია, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელმა პირებმა აღიარეს და ესმით, რომ მათ გააჩნიათ ქვემოთ ჩამოთვლილი პასუხისმგებლობები, რომლებსაც გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ასს-ების შესაბამისად აუდიტის ჩასატარებლად. ე.ი. პასუხისმგებლობა:

- ა) ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე, ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის შესაფერისი საფუძვლების შესაბამისად, მათ შორის, მისი სამართლიანი წარდგენა, სადაც შესაფერისია;
- ბ) შიდა კონტროლზე, როგორცავე ხელმძღვანელობა და, სადაც შესაფერისია, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირები აუცილებლად მიიჩნევენ ისეთი ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეულ არსებით უზუსტობას; და
- გ) აუდიტორი უზრუნველყოს:
  - (i) ყველა იმ ინფორმაციით, რომლის შესახებაც იცის ხელმძღვანელობამ და, სადაც შესაფერისია, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელმა პირებმა, რომ ფინანსური ანგარიშგების მომზადების შესაფერისია, კერძოდ, ჩანაწერები, დოკუმენტაცია და სხვა მასალა;
  - (ii) ისეთი დამატებითი ინფორმაციით, რომელიც აუდიტის მიზნებისთვის შეიძლება მოითხოვოს აუდიტორმა ხელმძღვანელობისა და, სადაც შესაფერისია, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირებისგან; და
  - (iii) სამეურნეო სუბიექტში ისეთ პირებთან შეუზღუდავი კონტაქტით, ვისგანაც აუდიტორი აუცილებლად მიიჩნევს აუდიტორული მტკიცებულების მიღებას.

სამართლიანი წარდგენის საფუძვლების შემთხვევაში, ზემოთ მოცემული (ა) პუნქტი შეიძლება ჩამოყალიბდეს, როგორც „ფინანსური ანგარიშგების მომზადება და სამართლიანად წარდგენა ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის საფუძვლების შესაბამისად“; ან „ისეთი ფინანსური ანგარიშგების მომზადება, რომელიც ასახავს უტყუარ და სამართლიან თვალსაზრისს, ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის საფუძვლების შესაბამისად“.

წინაპირობა, რომელიც ეხება ხელმძღვანელობისა და, სადაც შესაფერისია, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების პასუხისმგებლობას და რომლის საფუძველზეც ტარდება აუდიტი“ ასევე შეიძლება მოვიხსენიოთ, როგორც „წინაპირობა“.

წლიური ანგარიში - დოკუმენტი, ან დოკუმენტების ნაკრები, რომელსაც, როგორც წესი, ყოველწლიურად ამზადებენ ხელმძღვანელობა ან მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირები კანონმდებლობის შესაბამისად, ან ტრადიციისამებრ, რომლის მიზანია მესაკუთრეებს (ან ანალოგიურ დაინტერესებულ მხარეებს) მიაწოდონ ინფორმაცია, სამეურნეო სუბიექტის ოპერაციების, ფინანსური შედეგებისა და ფინანსური მდგომარეობის შესახებ, რაც ასახულია ფინანსურ ანგარიშგებაში. წლიური ანგარიში შეიცავს, ან წლიურ ანგარიშს ახლავს ფინანსური ანგარიშგება და მასზე გაცემული აუდიტორის დასკვნა და, ჩვეულებისამებრ, მოიცავს ინფორმაციას სამეურნეო სუბიექტის მიღწევების, სამომავლო პერსპექტივისა და რისკებისა და განუსაზღვრელობების შესახებ, სამეურნეო სუბიექტის მმართველი ორგანოს მიერ მომზადებულ დოკუმენტს და ანგარიშებს სამეურნეო სუბიექტის მართვის საკითხებთან დაკავშირებით.

წყარო - ფიზიკური ობიექტი ან პროცესი, რომელიც ატმოსფეროში აფრქვევს სათბურის გაზებს.

ხელახლა გამოთვლა - დოკუმენტების ან ჩანაწერების არითმეტიკული სისწორის შემოწმება.

ხელახლა შესრულება - აუდიტორის მიერ ამა თუ იმ კონტროლის პროცედურის დამოუკიდებლად შესრულება, რომელიც თავდაპირველად შესრულებული იყო სამეურნეო სუბიექტის შიდა კონტროლის სისტემის ფარგლებში.

* *ხელმძღვანელობა* - პირ(ებ)ი, რომლებსაც აკისრიათ სამეურნეო სუბიექტის საქმიანობის წარმართვაზე აღმასრულებელი პასუხისმგებლობა. ზოგიერთ იურისდიქციაში, ზოგ სამეურნეო სუბიექტში ხელმძღვანელობაში შედის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი ზოგიერთი ან ყველა პირი, მაგალითად, მმართველი საბჭოს აღმასრულებელი წევრები, ან მესაკუთრე მმართველი.

* *ხელმძღვანელობის მიკერძოება* – ინფორმაციის მომზადების პროცესში ხელმძღვანელობის არასაკმარისი ნეიტრალობა.

* *ხელმძღვანელობის შეფასების წერტილი* – სიდიდე, რომელიც ხელმძღვანელობამ შეარჩია ფინანსურ ანგარიშგებაში აღიარების ან განმარტებით შენიშვნებში გამჟღავნებისთვის სააღრიცხვო შეფასების სახით.

* *ხელმძღვანელობის ექსპერტი* – პიროვნება ან ორგანიზაცია, რომელსაც გააჩნია ექსპერტული ცოდნა ბუღალტრული აღრიცხვისა და აუდიტის გარდა სხვა სფეროში და რომლის მიერ აღნიშნულ სფეროში შესრულებულ სამუშაოს იყენებს სამეურნეო სუბიექტი ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაში დახმარებისთვის.

* *ხელმძღვანელობის მიერ წარდგენილი ოფიციალური ინფორმაცია* – ხელმძღვანელობის მიერ აუდიტორისათვის წარდგენილი წერილობითი განცხადება, გარკვეული საკითხების დადასტურების ან სხვა აუდიტორული მტკიცებულების მხარდაჭერის მიზნით. ამ კონტექსტში ხელმძღვანელობის მიერ წარდგენილი ოფიციალური ინფორმაცია არ მოიცავს ფინანსურ ანგარიშგებას და მასში მოცემულ მტკიცებებს, ან შესაბამის საბუღალტრო წიგნებსა და ბუღალტრულ ჩანაწერებს.

ხელმისაწვდომობის (სარგებლობის უფლების) კონტროლი – პროცედურები, რომლებიც განკუთვნილია ოპერატიული ტერმინალური მოწყობილობებით, პროგრამებითა და მონაცემებით სარგებლობის უფლების შესაზღუდად. ხელმისაწვდომობის კონტროლი შედგება „მომხმარებლის ნამდვილობისა“ და „მომხმარებლის უფლებამოსილების“ კონტროლის პროცედურებისაგან. „მომხმარებლის ნამდვილობის“ კონტროლი, როგორც წესი, მომხმარებლის დადგენას ცდილობს სისტემაში შესასვლელი საიდენტიფიკაციო მონაცემების მეშვეობით, პაროლებით, ბარათებითა ან პიროვნების ბიომეტრული მონაცემებით. „მომხმარებლის უფლებამოსილების“ კონტროლი მოიცავს წესებს, რომლის მეშვეობითაც დგინდება კომპიუტერული რესურსები, რომლით სარგებლობის უფლებაც აქვს თითოეულ მომხმარებელს. კონკრეტულად ამგვარი პროცედურები განკუთვნილია იმისათვის, რომ თავიდან იქნეს აცილებული ან გამოვლენილი:

- ა) ოპერატიული ტერმინალური მოწყობილობებით, პროგრამებითა და მონაცემებით უნებართვო სარგებლობა;
- ბ) უნებართვოდ (არასანქცირებული) ოპერაციების გატარება;
- გ) კომპიუტერული პროგრამების გამოყენება არაუფლებამოსილი პერსონალის მიერ;
- დ) ისეთი კომპიუტერული პროგრამების გამოყენება, რომლის გამოყენებაც ნებადართული არ არის.

* *ჯგუფი* – ყველა ის კომპონენტი, რომელთა ფინანსური ინფორმაცია აისახება ჯგუფის ფინანსურ ანგარიშგებაში. ჯგუფს ყოველთვის ერთზე მეტი კომპონენტი გააჩნია.

* *ჯგუფის აუდიტი* – ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი.

* *ჯგუფის აუდიტორული მოსაზრება* – აუდიტორული მოსაზრება ჯგუფის ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

* *ჯგუფის გარიგების პარტნიორი* – პარტნიორი, ან ფირმის სხვა წარმომადგენელი, რომელიც პასუხისმგებელია ჯგუფის აუდიტზე, მის ჩატარებაზე და ჯგუფის ფინანსურ ანგარიშგებაზე შედგენილ აუდიტორის დასკვნაზე, რომელიც აღნიშნული ფირმის სახელით გაიცემა. როდესაც თანააუდიტორები ატარებენ ჯგუფის ერთობლივ აუდიტს, ერთობლივი აუდიტის თანაპარტნიორები ერთობლივად წარმოადგენენ გარიგების პარტნიორს, ხოლო მათი გარიგების გუნდები ერთობლივად ქმნიან ჯგუფის აუდიტის გარიგების გუნდს. თუმცა, წინამდებარე სტანდარტი არ ეხება თანააუდიტორებს შორის ურთიერთობას, ან ისეთ სამუშაოს, რომელსაც ერთი თანაუდიტორი მეორე თანააუდიტორის სამუშაოსთან დაკავშირებით ასრულებს.

* *ჯგუფის გარიგების გუნდი* – პარტნიორები, მათ შორის, ჯგუფის გარიგების პარტნიორი და თანამშრომლები, რომლებიც საზღვრავენ ჯგუფის აუდიტის საერთო სტრატეგიას, კავშირს ახორციელებენ კომპონენტის აუდიტორებთან, ასრულებენ სამუშაოს კონსოლიდაციის პროცესთან დაკავშირებით და აფასებენ აუდიტორული მტკიცებულებების საფუძველზე გამოტანილ დასკვნებს, რაც ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების შესახებ მოსაზრების ჩამოყალიბების საფუძველია.

* *ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგება* – ფინანსური ანგარიშგება, რომელიც მოიცავს ერთზე მეტი კომპონენტის ფინანსურ ინფორმაციას. ტერმინი „ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგება“ აღნიშნავს აგრეთვე გაერთიანებულ ფინანსურ ანგარიშგებას, რომელშიც გაერთიანებულია ისეთი კომპონენტების მიერ მომზადებული ფინანსური ინფორმაცია, რომელთაც არ გააჩნიათ სათავო კომპანია, მაგრამ საერთო კონტროლს ექვემდებარებიან.

* *ჯგუფის ხელმძღვანელობა* – ხელმძღვანელობა, რომელიც პასუხისმგებელია ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე.

* *ჯგუფის დონის კონტროლის საშუალებები* – ჯგუფის ფინანსურ ანგარიშგებასთან დაკავშირებული კონტროლის პროცედურები, რომლებსაც შეიძლება შეესაბამებოდეს, ნერგავს და ახორციელებს ჯგუფის ხელმძღვანელობა.

ბუღალტერთა საერთაშორისო ფედერაცია® ანუ IFAC® ხელს უწყობს IAASB-ს ორგანიზაციული სტრუქტურისა და იმ პროცესების განხორციელების მხარდაჭერას, რომელსაც ეფუძნება IAASB-ს საქმიანობა.

IAASB და IFAC პასუხს არ აგებენ იმ ზარალზე, რომელიც განიცადა პირმა, წინამდებარე გამოცემაში გამოყენებული მასალის საფუძველზე მოქმედების ან თავის შეკავების შედეგად, მიუხედავად იმისა, რითი იყო გამოწვეული ეს ზარალი, დაუდევრობით თუ სხვა მიზეზით.

International Standards on Auditing (აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტებს), International Standards on Assurance Engagements (მარწმუნებელი გარიგებების საერთაშორისო სტანდარტებს), International Standards on Review Engagements (მიმოხილვის გარიგებების საერთაშორისო სტანდარტებს), International Standards on Related Services (აუდიტთან დაკავშირებული მომსახურების საერთაშორისო სტანდარტებს), International Standards on Quality Control (ხარისხის კონტროლის საერთაშორისო სტანდარტებს), International Auditing Practice Notes (აუდიტის საერთაშორისო პრაქტიკის შენიშვნებს), განსახილველ პროექტებს, საკონსულტაციო დოკუმენტებსა და IAASB-ს სხვა პუბლიკაციებს გამოსცემს IFAC და საავტორო უფლებაც IFAC-ს ეკუთვნის.

საავტორო უფლება © 2018 წლის დეკემბერი, ეკუთვნის IFAC-ს. ყველა უფლება დაცულია. პირადი ან არაკომერციული სარგებლობისთვის (ე.ი. პროფესიული ან კვლევის მიზნებისთვის) შესაძლებელია ამ სახელმძღვანელოს ორიგინალური ვერსიის უფასოდ გადმოწერა, ან ყიდვა www.iaasb.org ვებგვერდის მეშვეობით. ამ დოკუმენტის თარგმნის, გამრავლების, შენახვის, გადაცემის ან სხვა ანალოგიური წესით გამოყენებისთვის აუცილებელია IFAC-ის წერილობითი ნებართვა.

The ‘International Auditing and Assurance Standards Board’, ‘International Standards on Auditing’, ‘International Standards on Assurance Engagements’, ‘International Standards on Review Engagements’, ‘International Standards on Related Services’, ‘International Standards on Quality Control’, ‘International Auditing Practice Notes’, ‘IAASB’, ‘ISA’, ‘ISAE’, ‘ISRE’, ‘ISRS’, ‘ISQC’, ‘IAPN’ და ლოგო IAASB IFAC-ის სავაჭრო ნიშნებია, ან IFAC-ის რეგისტრირებული სავაჭრო და მომსახურების ნიშნებია აშშ-სა და სხვა ქვეყნებში.

საავტორო უფლების, სავაჭრო ნიშნებისა და ნებართვის შესახებ ინფორმაციის მისაღებად გთხოვთ მიმართოთ permissions ან დაგვიკავშირდეთ permissions@ifac.org.

529 Fifth Avenue, New York, NY 10017
T+1(212) 286-9344 F+1(212) 286-9570

www.iaasb.org

ISBN:978-1-60815-389-3